

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑ ΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΕΤΟΣ ΙΗ' | ΑΘΗΝΑΙ, ΙΩΑΝ. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 | 15 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1970 | ΑΡΙΘ. 22

ΣΥΜΠΟΣΙΟΝ ΠΑΤΕΡΩΝ

Κ Ε Ι Μ Ε Ν Ο Ν

ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Α'

XXVIII. Πάντων οὖν βλεπομένων καὶ ἀκουομένων, φοβηθῶ-
μεν αὐτὸν καὶ ἀπολίπωμεν φαύλων ἔργων μιαιρίας,
ἵνα τῷ ἐλέει αὐτοῦ σκεπασθῶμεν ἀπὸ τῶν μελλόντων κριμά-
των. 2. ποῦ γάρ τις ἡμῶν δύναται φυγεῖν ἀπὸ τῆς κραταιᾶς
5 χειρὸς αὐτοῦ; ποῖος δὲ κόσμος δέξεταιί τινα τῶν αὐτομο-
λούντων ἀπ' αὐτοῦ; λέγει γάρ που τὸ γραφεῖον· 3. Ποῦ ἀφή-
ξω καὶ ποῦ κρυβήσομαι ἀπὸ τοῦ προσώπου σου; ἐὰν ἀναβῶ εἰς
τὸν οὐρανόν, σὺ ἐκεῖ εἶ· ἐὰν ἀπέλθω εἰς τὰ ἔσχατα τῆς γῆς,
ἐκεῖ ἡ δεξιὰ σου· ἐὰν καταστρώσω εἰς τὰς ἀβύσσους, ἐκεῖ
10 τὸ πνεῦμά σου. 4. ποῖ οὖν τις ἀπέλθη ἢ ποῦ ἀποδράσῃ ἀπὸ
τοῦ τὰ πάντα ἐμπεριέχοντος;

6 Ψαλμ. 138,7-10.

2 ἀπολείπωμεν Α | μιαιρίας: βλαβεράς Ι | 3 τῶν μελλόντων κριμάτων
ΑΙΚ: τοῦ μέλλοντος κρίματος ΛΣ | 4 δυνήσεται ΛΚ | 6 που: λ. ΛΚ
| 8 ἐκεῖ εἶ ΙΑΣ | 9 ἐκεῖ ἡ δεξιὰ σου ΑΚΣ: σὺ ἐκεῖ εἶ Ι | 10 ποῖ: ποῦ Ι
| ποῦ + τις Ι | ἀποδράσει Ι | 11 τὰ πάντα ΑΚ: πάντα Ι.

ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ ΡΩΜΗΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ Α΄ ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ

(Ἀπόδοσις εἰς ἀπλὴν νεοελληνικὴν γλῶσσαν).

XXVIII. 1. Ἀπὸ ὅλα λοιπὸν τὰ βλεπόμενα καὶ ἀκουόμενα ἀπὸ ἡμᾶς (ἅς παραδειγματισθῶμεν καὶ ἅς διδαχθῶμεν, ὥστε) νὰ φοβηθῶμεν Αὐτὸν καὶ νὰ ἐγκαταλείψωμεν τὰς ἁμαρτωλὰς ἐπιθυμίας τῶν φαύλων ἔργων, διὰ νὰ σκεπασθῶμεν (καὶ προφυλαχθῶμεν) μὲ τὸ ἔλεός Του ἀπὸ τὴν μέλλουσαν κρίσιν Αὐτοῦ. 2. Διότι ποῦ θὰ ἤμπορέσῃ κανεὶς ἀπὸ ἡμᾶς νὰ διαφύγῃ ἀπὸ τὸ πανίσχυρο χέρι Του; Ποῖος ἄλλος κόσμος θὰ ἤμπορέσῃ νὰ δεχθῇ κανένα ποῦ θὰ θελήσῃ ν' αὐτομολήσῃ (νὰ λιποτακτήσῃ καὶ νὰ φύγῃ μακρὰν) ἀπὸ Αὐτόν; Διότι λέγει κάπου ἡ Ἁγία Γραφή. 3. «Ποῦ θὰ ὑπάγω καὶ ποῦ θὰ ἤμπορέσω νὰ ἀποκρυφθῶ ἀπὸ τὸ πρόσωπον Σου; Ἐὰν ἀναβῶ εἰς τὸν οὐρανόν, Σὺ εἶσαι ἐκεῖ· ἐὰν φύγω καὶ κρυφθῶ εἰς τὰ ἔργατα βάθη τῆς γῆς, ἐκεῖ εἶναι καὶ ἡ δεξιὰ Σου (ἐκεῖ φθάνει τὸ πανίσχυρο χέρι Σου)· ἐὰν ἤμπορούσα νὰ ἐκταθῶ καὶ νὰ ἐξαπλώσω εἰς τὰς ἀπεράντους ἀβύσσους (διὰ ν' ἀπομακρυνθῶ ἀπὸ Σέ), ἐκεῖ εἶναι καὶ τὸ Πνεῦμά Σου (ποῦ μὲ παρακολουθεῖ)». 4. Εἰς ποῖον τόπον λοιπὸν ἤμπορεῖ κανεὶς νὰ φύγῃ ἢ ποῦ ν' ἀποδράσῃ ἀπὸ Ἐκεῖνον, Ὅστις ἐμπεριέχει (καὶ ἐμπερικλείει) τὰ πάντα;

(Συνεχίζεται)

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Γ. ΜΠΙΟΝΗΣ

Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Παρακαλοῦνται οἱ ἀποστέλλοντες ταχυδρομικὰς ἐπιταγὰς πρὸς τὰ περιοδικὰ «Ἐκκλησία», «Θεολογία» καὶ «Ἐφημέριος», ὅπως σημειώσιν ἐπ' αὐτῶν τὴν αἰτίαν τῆς ἀποστολῆς.

Η ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑ ΤΗΣ ΕΙΛΙΚΡΙΝΕΙΑΣ *

ΔΟΚΙΜΙΟ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

«Πάνω στο ἄλογο», σὲ ὅλη τὴ ζωὴ!

Συνέβη νὰ συναντήσω κάποτε ἕναν ἀπὸ τὴν κατηγορία αὐτὴ, ποὺ εἶχε καὶ ἀξία, ἀλλὰ τὴν εἶχε δηλητηριάσει κάπως μὲ αὐτὴ τὴν ἀνυπόμονη, τὴν ἀγχώδη προσπάθεια γιὰ νὰ φθάσει.

Ἦταν ἥρεμος, τώρα, οἱ ἀγωνίες του κι' οἱ ἀγῶνες του εἶχαν κατὰ ἕναν τρόπο ἱκανοποιηθεῖ καὶ κάποια ψυχικὴ γαλήνη εἶχεν ἐπακολουθήσει.

Τώρα ὅμως, τί περίεργο! μιὰ νέα σιγανὴ πικρία εἶχε βγεῖ στὴν ἐπιφάνεια.

—'Ε, βέβαια, μοῦ εἶπε, ἔγινα ἐπὶ τέλους Καθηγητής. Ἄλλὰ αὐτὸ ἦταν ὅλο. Τόσος ἀγῶνας, τόση μελέτη, τόσα γραψίματα, τόσοι κατατρεγμοί, ὅλ' αὐτὰ πληρώθηκαν μ' αὐτὴ τὴ θέση. Χρειάστηκαν τόσα χρόνια. Ἄλλοι φθάνουν πολὺ νωρίτερα, μὲ τὴν ἐπιτηδειότητά τους.

Πόσο σιγανὴ ἀλλοίωση τῶν συναισθημάτων τους. Εἶναι ἀνήσυχοι ἄνθρωποι. Ἡ ἀνήσυχία αὐτὴ ἔχει τὴν ἀξία της. Ἀγωνίζονται, φθάνουν. Καὶ τότε, ξαφνικά, ἀναδύεται ἀπὸ μέσα τους τὸ ἀνικανοποίητο: κάτι σὰν ἐπίγνωση τῆς ματαιότητος, τῆς δυσαναλογίας τοῦ ἀποτελέσματος μὲ τὸν καταβληθέντα μόχθο (τὸν ψυχικὸ ἰδίως μόχθο, ποὺ εἶναι πολὺ σκληρότερος, ἐκεῖ ποὺ ἔχρειάσθη νὰ συνδυασθεῖ μὲ θυσία τῆς εἰλικρινείας).

Εἶναι ἄραγε τὸ φθάσιμο στὸ λιμάνι τῆς ἡρεμίας, τῆς φιλοσοφημένης ἐπίγνωσης τοῦ τί ἀξίζουν πραγματικὰ οἱ τίτλοι καὶ τ' ἀξιώματα; Ἡ εἶναι ἡ ἄσβεστη δίψα γιὰ μεγαλύτερα ἀξιώματα, ἡ πικρία γιατί ἔφθασαν πιὸ ψηλὰ οἱ ἄλλοι—αὐτοὶ οἱ «ἄλλοι» ποὺ βασανίζουν ἀτέλειωτα τοὺς φιλοδόξους.

Σ' ἐκείνη τὴν περίφημη σκηνὴ μεταξὺ τοῦ Νεαπολέοντος καὶ τοῦ Πάπα, ποὺ ἀπαθανάτισε ὁ Alfred de Vigny στὸ βιβλίο του *Servitude et Grandeur militaire*, ὁ φοβερὸς κατακτητῆς ὕστερα ἀπὸ φοβερὸς ἐκρήξεις ὀργῆς καὶ βιαιότητος, καταλαγιάζει στὸ τέλος, σὲ μιὰ παρόμοια κατάσταση:

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 607 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 21 τεύχους.

—Στ' ἄλογο, στ' ἄλογο, ὅλη μου τὴ ζωὴ πάνω στ' ἄλογο! φωνάζει ὁ Ναπολέων στὸν Πάπα. Δὲ μπορῶ οὔτε μιὰ μέρα νὰ καθίσω κι' ἐγὼ κάπου, χωρὶς νὰ κινδυνεύω νὰ με ρίξουν ἀπὸ τὴν πολυθρόνα μου.

«Πάνω στ' ἄλογο», ἂν θέλουμε νὰ βροῦμε τὸ ἀληθινὸ νόημα σ' αὐτὸ τὸ ἀνθρώπινο παράπονο, σημαίνει: «νὰ φορῶ τὴν πανοπλία τῆς ὑποκρισίας καὶ τοῦ συμβιβασμοῦ σ' ὅλη μου τὴ ζωὴ. Νὰ μὴ μπορῶ οὔτε μιὰ στιγμή νὰ βρῶ τὸν ἑαυτὸ μου, καθαρὸ, γαλήνιον, εἰλικρινῆ».

Κι' ὕστερα, κάνει ὁ Ναπολέων τὴν ἐκτίμησιν τοῦ ἀποτελέσματος:

—'Αγωνίστηκα ὅσο κανεῖς. Ἄλλοι δημιουργοῦν οἰκοδομές, ἄλλοι χρωματιστοὺς πίνακες, ἄλλοι κάνουν μορφές, ἄλλοι γράφουν στίχους καὶ φράσεις. Ἐγὼ κάνω μάχες καὶ δημιουργῶ Νίκες. Ἐ, λοιπόν, ἐδημιούργησα ἕως τώρα, δέκα ὀκτώ! Ἐπρεπε νὰ πληρωθῶ, κατὰ κάποιον τρόπο. Λοιπόν, με τί μου πλήρωσαν αὐτὲς τίς νίκες; Μ' ἕναν θρόνο! Ἐ, δὲν νομίζω πὼς εἶναι καὶ τόσο ἀκριβὴ πληρωμὴ!

Ἦταν, φυσικά, ἡ ἀναπόφευκτη στιγμή, ὅπου κάθε ἄνθρωπος κάνει μιὰ μυστική, πολλὰς φορὲς ἀσυνείδητη ἀνασκόπηση τῆς Μοίρας του. Στιγμὴ, ὅπου διαφωτίζεται, ἐπὶ τέλους, ὁ ἄνθρωπος πάνω στὸ τί ἀληθινὰ ἀξίζουν ὅλ' αὐτὰ ποὺ με τόση προσπάθεια ἐπέτυχε. Στιγμὴ, ποὺ περιέχει καὶ ταπεινωσύνη καὶ εἰλικρίνεια. Εἶναι ἀπελευθέρωση ἔστω καὶ στιγμιαία, ἔστω καὶ μερικὴ, ἀπὸ ἐκεῖνη τὴν ἰσόβια ἐπιστράτευση τῆς ὑποκρισίας καὶ ἐπιστροφὴ στὴ φυσικότητα

Εἶναι, ὅπωςδήποτε, μιὰ κάποια κάθαρση.

(Συνεχίζεται)

Μ. Δ. ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΣ

τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ ΤΟΥ Τ.Α.Κ.Ε

Ἀνακοινοῦται ὑπὸ τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. πρὸς τοὺς ἡσφαλισμένους τοῦ Ταμείου, ὅτι ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 221 τεύχος Α' ἀπὸ 16-10-70 φύλλῳ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως ἐδημοσιεύθη τὸ ὑπ' ἀριθ. 694)70 Ν. Διάταγμα, δι' οὗ ρυθμίζονται θέματα ἀφορῶντα εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ Ταμείου παρεχομένην ὑγειονομικὴν περίθαλψιν, ἧτις διὰ τοῦ ἐν λόγῳ Νομοθετήματος ἐπεκτείνεται εἰς πάντας ἀνεξαιρέτως τοὺς ἡσφαλισμένους καὶ συνταξιούχους τοῦ ΤΑΚΕ ὡς καὶ τὰ μέλη τῶν οἰκογενειῶν αὐτῶν. Ἐκ τοῦ Τ.Α.Κ.Ε.

ΕΠΙΚΑΙΡΑ

Ὁ «θησαυρός» τῆς ἐνορίας.

Ὁ θησαυρός τῆς ἐνορίας δὲν εἶναι ὕλικὰ πράγματα. Δὲν εἶναι τὸ Ταμεῖον καὶ τὰ κτήματα τοῦ ναοῦ. Ἄλλ' εἶναι—διὰ τὰ ἐνθυμηθῶμεν τὴν ὠραίαν φράσιν ἀρχαίου κληρικοῦ καὶ μάρτυρος, τοῦ Ἁγίου Λαυρεντίου,—οἱ πτωχοὶ τῆς. Τὴν μεγάλην αὐτὴν ἀλήθειαν δὲν πρέπει νὰ παραθεωρῇ ὁ ἐφημέριος, ἀλλὰ νὰ τὴν ἔχη ὡς πυξίδα τῆς καρδίας του, βλέπων ὡς τὸ πολυτιμότερον καὶ ποθητότερον τμῆμα τῆς ἐνορίας του τὰ δυσπραγοῦντα μέλη τῆς, τοὺς πτωχοὺς τῆς. Ἡ πρὸς αὐτοὺς μέριμνα καὶ στοργὴ του δέον νὰ μὴ ἔχουν ὄρια καὶ νὰ δίδῃ οὗτος πρὸς αὐτοὺς τὴν ἀπόλυτον προτεραιότητα εἰς τὸ ἐνδιαφέρον του. Ἀκμαία πνευματικῶς εἶναι κατ' ἐξοχὴν ἡ ἐνορία ἐκείνη, ὅπου ἡ ὑπὲρ τῶν πτωχῶν τῆς ἀντίληψις ἀποδίδει καρπούς, παραπλευρῶς εἰς τὸ κήρυγμα καὶ τὸ λοιπὸν ἀγιαστικὸν ἔργον. Μία τοιαύτη ἐνορία ἀποκρίνεται ἐν τοῖς πράγμασιν εἰς τὴν ρῆσιν τοῦ Κυρίου («ἐπέινασα καὶ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν»), διότι διὰ τῆς πρὸς τοὺς πτωχοὺς ἐνεργοῦ ἀγάπης λατρεῖ καὶ τιμᾷ οὐσιωδῶς τὸν Χριστόν.

Τὸ πράσινον.

Τελευταίως, ἡ Πολιτεία ἀνενέωσε τὰς προσπάθειάς τῆς πρὸς προστασίαν τῆς φύσεως καὶ τοῦ πρασίνου εἰς τὴν χώραν μας. Εἰς τὸ ἔργον τῆς αὐτό, οἱ ἐφημέριοι, ἰδίως τῶν χωρίων, δύνανται νὰ προσθέσουν καὶ τὴν ἰδικὴν των πολῦτιμον συμβολήν. Θὰ ἐπιτύχουν δὲ τοῦτο ἂν καλλιεργήσουν εἰς τὸ ποίμνιόν των τὴν ἀγάπην καὶ τὸ στοργικὸν ἐνδιαφέρον πρὸς τὸ φυσικὸν περιβάλλον, τὸ ὁποῖον ὁ χριστιανισμὸς ἀναγνωρίζει καὶ τιμᾷ ὡς κτίσιν τοῦ Θεοῦ καὶ ἄφωνον πλὴν ἰσχυρὰν διδασκαλίαν διὰ τὴν δύναμιν, τὴν σοφίαν καὶ τὴν ἀγαθότητα τοῦ Δημιουργοῦ. Ἡ πατρίς μας ἔχει ἀνάγκην ἀναπτύξεως εἰς τὰς ψυχὰς τῶν Ἑλλήνων τῆς ἀγάπης πρὸς τὸ πράσινον καὶ γενικώτερον τὴν ὑπαιθρον φύσιν. Καιρὸς εἶναι λοιπὸν πράγματι καὶ ἡ Ἐκκλησία νὰ στρέψῃ τὸ κοινωνικὸν ἔργον τῆς καὶ πρὸς τὴν πλευρὰν αὐτὴν, διαφωτίζουσα καὶ προτρέπουσα τὰ τέκνα τῆς πρὸς προστασίαν τῆς—καθ' ἑαυτὴν ἀπαραιμίλλου εἰς ὠραιότητα καὶ ἡμερότητα—ἐλληνικῆς φύσεως.

ΤΟ ΑΛΗΘΕΣ ΜΕΓΑΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΠΟΛΕΩΣ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΙΩΑΝΝΗΝ ΤΟΝ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΝ

Ἡ θαυμασία διδασκαλία τοῦ Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου δὲν ὀδηγεῖ εἰς ἓνα νοσηρὸν μυστικισμόν, ἀπεξενωμένον τῆς ζωῆς καὶ τοῦ πολιτισμοῦ, ἀλλὰ ὑποδεικνύει καὶ τὴν δεοντολογίαν, ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ὁποίας πρέπει νὰ ρυθμίζονται πᾶσαι αἱ πτυχαι τοῦ ἀτομικοῦ καὶ κοινωνικοῦ βίου, ὡς καὶ τοῦ καθ' ὄλου πολιτισμοῦ. Τούτων οὕτως ἐχόντων ἐξηγεῖται διατὶ ὁ ἱερός πατὴρ ἀσχολεῖται καὶ περὶ τὸ ἰδεῶδες τῆς Πολιτείας καὶ κηρύσσει τὰς ἀρχάς, ὑπὸ τῶν ὁποίων πρέπει νὰ διέπεται ὁ πολιτειακὸς βίος. Τοιοῦτοτρόπως εἰς τὴν ἰζ' ὁμιλίαν του «εἰς τοὺς ἀνδριάντας» λέγει, πρὸς τοῖς ἄλλοις, χαρακτηριστικῶς τὰ ἐξῆς, ἅτινα ἀποδίδομεν εἰς τὴν νεοελληνικὴν καὶ ἅτινα ὁμιλοῦν περὶ τῶν ἀρετῶν, διὰ τῶν ὁποίων πρέπει νὰ κοσμῶνται οἱ πολῖται:

«Φρόντισε, λέγει, νὰ μάθης ποῖον εἶναι τὸ μεγαλεῖον (ἢ ἐξαίρετος ἀξία) τῆς πόλεως καὶ τότε θὰ γνωρίσης σαφῶς, ὅτι ἓαν

Ἵρθόδοξος ἐποικοδομῆ.

Τὰ λεγόμενα ἐποικοδομητικὰ κείμενα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα δὲν εἶναι πτωχὴ ἡ νεοελληνικὴ χριστιανικὴ γραμματεία, ἀφοροῦν συνήθως εἰς θέματα τῆς Χριστιανικῆς Ἠθικῆς καὶ δὴ εἰς τὰ «ἐξωτερικὰ» τούτων. Ἡ γραμματεία αὕτη, ὠριμάζουσα, δίδει τελευταίως καρπὸς («ἐσωτερικωτέρος»), στρεφόμενη πρὸς τὰ βάθη τῆς ὀρθοδόξου πνευματικότητος. Ἀποκτᾷ οὕτω περιεχόμενον πολύτιμον καὶ ἐξόχως ὠφέλιμον διὰ τὸ ἀναγνωστικὸν κοινόν. Ἐν τοιοῦτον ἔργον εἶναι καὶ τὸ ὀφειλόμενον εἰς τὴν γραφίδα τοῦ π. Χριστοφόρου Γ. Στανροπούλου, ὑπὸ τὸν τίτλον «Κοινωνοὶ θείας φύσεως», δημοσιευθὲν ὡς ἐπιφυλλὶς εἰς τὸν «Ἐφημέριον» καὶ ἐκδοθὲν εἰς βιβλίον προσφάτως. Ὁ σ., μὲ ἀπλὴν γλῶσσαν καὶ ἀντλῶν ἀπὸ τὰ κοιτάσματα τῆς Ἁγίας Γραφῆς καὶ τῆς ὀρθοδόξου μυστικῆς θεολογίας, ἐκθέτει κατὰ τρόπον λίαν ἐπιτυχῆ τὰ περὶ τῆς θεώσεως τοῦ ἀνθρώπου διδάγματα των. Ἰδιαιτέρως εἰς τοὺς ποιμένας καὶ διδασκάλους τῆς Ἐκκλησίας μας τὸ βιβλίον τοῦτο προσφέρει πολλὰ ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τῆς ὀρθοδόξου παραδόσεως, τῆς ὁποίας συντηρηταὶ καὶ διαδοταὶ εἶναι οὗτοι.

οί πολῖται δὲν προδώσουσιν αὐτό, οὐδεὶς ἄλλος θὰ δυνηθῆ νὰ ἀφαιρέσῃ τὴν ἀγαθὴν φήμην τῆς πόλεως. Μεγαλεῖον καὶ στολισμὸς καὶ ἀσφάλεια τῆς πόλεως δὲν εἶναι τὸ νὰ εἶναι πρωτεύουσα, οὔτε τὸ νὰ ἔχη μεγάλα καὶ ὠραῖα οἰκοδομήματα, οὔτε τὸ νὰ ἔχη (μνημεῖα μὲ) πολλὰς κολώνας (στύλους) καὶ εὐρυχώρους στοὰς καὶ τόπους διὰ περίπατον, οὔτε τὸ νὰ ἀναγνωρίζεται δημοσίᾳ ὡς ἀνωτέρα τῶν ἄλλων πόλεων, ἀλλὰ ἡ ἀρετὴ καὶ εὐσέβεια τῶν κατοίκων εἰς τρόπον ὥστε, ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ αὐτῇ, εἶναι ἡ περισσότερον ἀσήμαντος ἀπὸ ὅλας, ἔστω καὶ ἂν οἱ βασιλεῖς (ἄρχοντες) τὴν τιμοῦν ἀπεριόριστα... Δι' ἐμὲ μία πόλις, ἡ ὁποία δὲν ἔχει πολίτας, ποὺ ἀγαποῦν τὸν Θεόν, εἶναι περισσότερον ἀσήμαντος ἀπὸ μίαν μικρὰν κωμόπολιν καὶ ἀξία περιφρονήσεως περισσότερον ἀπὸ κάθε σπήλαιον. Καὶ διατὶ ὀμιλῶ περὶ πόλεως; Διατὶ διὰ νὰ μάθῃς ἀκριβῶς, ὅτι μόνη ἡ ἀρετὴ στολιζέει τοὺς κατοίκους, δὲν σοῦ ὀμιλῶ περὶ πόλεως, ἀλλὰ θὰ προσπαθῆσω νὰ ἀποδείξω αὐτό, ἀφοῦ φέρω εἰς τὸ μέσον ὡς παράδειγμα ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον εἶναι περισσότερον σεβασμιον ἀπὸ κάθε πόλιν, δηλαδὴ τὸν ναὸν τοῦ Σολομῶντος. Διότι αὐτὸς ἦτο ὁ ναός, εἰς τὸν ὁποῖον ἐγίνοντο θυσίαι καὶ εὐχαὶ καὶ λατρεῖαι, ὅπου ὑπῆρχον τὰ "Ἁγία τῶν ἁγίων καὶ τὰ χερουβὶμ καὶ ἡ διαθήκη καὶ ἡ χρυσοῦν στάμνα, τὰ μεγάλα σύμβολα τῆς προνοίας τοῦ Θεοῦ διὰ τὸ γένος ἐκεῖνο (τῶν Ἰσραηλιτῶν)..., ὅπου οἱ τοῖχοι ἀπὸ παντοῦ ἐλαμπακοποῦσαν μὲ πολλὴν χρυσὸν καὶ ὅπου ἡ πολυτέλεια τῶν ὑλικῶν καὶ ἡ τελειότης τῆς τέχνης, συνενωθεῖσα κατὰ τρόπον ὑπερβολικόν, παρουσίασαν τότε ὡς μοναδικὸν ἕνα τοιοῦτον ναὸν ἐπὶ τῆς γῆς· μᾶλλον ὄχι μόνον ἡ τελειότης τῆς τέχνης, ἀλλὰ καὶ ἡ σοφία τοῦ Θεοῦ ἐβοήθησεν εἰς ἐκείνην τὴν οἰκοδομήν... Ἄλλ' ὅμως ὁ ὠραῖος αὐτὸς καὶ θαυμαστός καὶ ἅγιος ναός, ἐπειδὴ οἱ χρησιμοποιοῦντες αὐτὸν διεφθάρησαν, τόσον πολὺ ἐγίνε τόπος αἰσχύνης καὶ περιεφρονήθη καὶ ἐβεβηλώθη, ὥστε πρὸ τῆς ἀλώσεως (τῆς Ἱερουσαλήμ) νὰ ὀνομάζεται σπήλαιον ληστῶν καὶ σπήλαιον υἰάνης· μετὰ ταῦτα δὲ νὰ παραδοθῆ εἰς βαρβαρικά καὶ ἀκάθαρτα καὶ βέβηλα χέρια. Θέλεις νὰ μάθῃς τὸ ἴδιον πρᾶγμα καὶ διὰ πόλεις; Τί ὑπῆρχε λαμπρότερον ἀπὸ τὰς πόλεις τῆς περιοχῆς τῶν Σοδόμων; Διότι ἐκεῖ ὑπῆρχον καὶ οἰκίαι καὶ λαμπρὰ οἰκοδομήματα καὶ πλησίον αὐ-

τῶν τείχη καὶ χώρα πλουσία καὶ μὲ εὐφορον γῆν καὶ ὁμοιάζουσα πρὸς τὸν παράδεισον τοῦ Θεοῦ· ἡ δὲ κοιλάδα τοῦ Ἀβραάμ ἦτο μικρὰ καὶ ἀσήμαντος καὶ δὲν εἶχε καμμίαν ἀσφάλειαν· ἀλλὰ ὅταν κάποτε ἐγίνε βαρβαρικὸς πόλεμος, οἱ βάρβαροι τὰς μὲν πόλεις μὲ τὰ τείχη κατέσκαψαν καὶ ἐκυρίευσαν καί, ἀφοῦ ἐπῆραν τοὺς κατοίκους ὡς αἰχμαλώτους, ἀπῆλθον, τὸν δὲ πολίτην τῆς ἐρήμου Ἀβραάμ δὲν τὸν ὑπέμειναν, ὅταν ἐπετέθη εἰς αὐτούς... Ὅχι τὸ μέγεθος τῆς πόλεως, ἀλλὰ ἡ ἀρετὴ τῆς ψυχῆς εἶναι στολισμὸς καὶ ἀσφάλεια».

᾽Ωσαύτως ὁ Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος ἔχει εἶπει καὶ τὰ ἐξῆς : « Ὅταν ἐθέλης τῆς πόλεως εἰπεῖν ἐγκώμιον, μὴ μοι εἴπῃς τὸ πλῆθος καὶ μῆκος τῶν κυπαρίσσω, μηδὲ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων, μηδὲ τὸ πολλοὺς τὴν πόλιν οἰκεῖν ἀνθρώπους, μηδέ... τῶν ὀνίων τὴν ἀφθονίαν..., ἀλλ' ἐὰν ἔχῃς εἰπεῖν ἀρετὴν, ἐπιείκειαν, ἐλεημοσύνην, παννυχίδα, εὐχὰς, σωφροσύνην, φιλοσοφίαν ψυχῆς, ἀπὸ τούτων κόσμει τὴν πόλιν...».

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν
Γενικὸς Διευθυντῆς τῆς Ἀποστολικῆς
Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Α Ν Α Κ Ο Ι Ν Ω Σ Ι Σ

Ἀνακοινοῦται, ὅτι ἡ δι' ἀποφάσεως τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Τ.Α.Κ.Ε συσταθεῖσα Ἐπιτροπὴ κρίσεως αἰτήσεων δανείων, συνελθοῦσα εἰς συνεδρίασιν τὴν 15ην Ὀκτωβρίου 1970 ἐνέκρινεν ἀπάσας τὰς μέχρι 14-10-70 ὑποβληθείσας εἰς τὸ ΤΑΚΕ αἰτήσεις ἀπλῶν δανείων, ἐξαιρέσει ἐκείνων οἱ ὅποιοι ὀφείλουν πλεόν τοῦ 1)3 ἐκ προηγουμένου δανείου, ὡς καὶ τῶν μὴ ἐγγραφέντων εἰσέτι εἰς τὰ μητρώα ἠσφαλισμένων τοῦ ΤΑΚΕ, λόγῳ μὴ ὑποβολῆς τῶν σχετικῶν δικαιολογητικῶν.

Ἐκ τοῦ Τ.Α.Κ.Ε.

ΤΟ ΦΩΣ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

«Ἐν αὐτῷ ζωὴ ἦν καὶ ἡ ζωὴ ἦν τὸ Φῶς τῶν ἀνθρώπων».
(Ἰωάν. α' 4).

1. Ὁ μένων ἐν τῷ Χριστῷ ἐν τῷ Φωτὶ παραμένει.

Ὁ ἐν σαρκὶ σκηνώσας Λόγος τοῦ Θεοῦ, ὃν ἐξαπέστειλεν ὁ Πατὴρ ἐν τῷ κόσμῳ «ὄτε ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου» (Γαλ. δ' 4), ὑπῆρξε τὸ τέλειον γέννημα τελείου Δημιουργοῦ. Ὁ ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπου καταβάς ἐξ οὐρανοῦ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἦλθεν ἐν τῷ μέσῳ ἡμῶν τῶν ἐν Ἀδῆ καὶ σκιᾷ θανάτου πλανωμένων, ἀπαύγασμα ὧν τοῦ αἰωνίου Φωτός, ἵνα διὰ τοῦ θείου κηρύγματός του καταυγάσῃ τὴν οἰκουμένην καὶ μεταδώσῃ δικαίους τε καὶ ἀμαρτωλοῖς, σοφοῖς τε καὶ ἀνόητοις τὸ φῶς τὸ τῆς γνώσεως. Ὑπῆρξε τὸ φῶς τὸ ἀπρόσιτον, ὁ ἀρχηγὸς τῆς ζωῆς, εἰς μὲν ἄλλα παρέχων τὴν φυσικὴν ζωὴν, εἰς δὲ ἕτερα πρός τε τὴν φυσικὴν καὶ ἀνωτέραν ἡθικὴν καὶ πνευματικὴν τοιαύτην. Αὐτὸς ἦτο καὶ εἶναι καὶ θὰ εἶναι ἡ πηγὴ καὶ ἡ αἰτία πάσης ἀνθρωπίνης γνώσεως, συνεπιμαρτυρούσης καὶ τῆς συνειδήσεως, ἥτις ἀποτελεῖ λύχνον ἐκ τοῦ θείου φωτός τὸν σπινθῆρα λαβόντα.

Φῶς φαῖνον ἐν τῇ σκοτίᾳ ὑπῆρξεν ὁ Ὑπερούσιος καὶ συνάναρχος Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ καὶ ἐκ τοῦ στόματος Αὐτοῦ ἐξεπορεύθη ἡ ἀλήθεια, ἡ πάντα νοῦν ὑπερέχουσα σοφία, τὸ Εὐαγγελικὸν κήρυγμα τῆς σωτηρίας. Αἱ ἐξ ἀποκαλύψεως ἀλήθειαι τοῦ Εὐαγγελίου κατέστησαν τὸν ἀνθρώπον κοινωνὸν τῆς τελείας γνώσεως, τῆς μόνης καὶ ἀληθοῦς σοφίας τοῦ Θεοῦ. Καὶ ὁ Θεὸς τῆς ἀγάπης ἐνετείλατο διὰ τοῦ Υἱοῦ εἰς τὸν κόσμον τὴν τήρησιν τῆς καινῆς ἐντολῆς τῆς ἀγάπης τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, καινῆς κατὰ τε τὴν οὐσίαν καὶ τὸ περιεχόμενον καὶ τὴν ἔκτασιν, ὡς πάντα νόμον πληρούσης. Διὰ τῆς μέχρι θανάτου ἀγάπης ἀνεμόρφωσε τὰς ψυχὰς καὶ τὰς συνειδήσεις τῶν ἀνθρώπων, ἀπεμάκρυνεν ἐξ αὐτῶν τὸ σκότος τῆς πλάνης καὶ τὰς ἐλάμπρυνε μὲ τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν, ὥστε ὡς τέκνα φωτός τοῦ λοιποῦ νὰ περιπατῶμεν.

Ἡ ἐν τῷ φωτὶ τοῦ Χριστοῦ διαμορφωθείσα καινὴ κτίσις ἠθέλησε τὸν ἀνθρώπον ἀνεξίκακον, ταπεινόν, πρῶον, ἀγνόν, ἀσκανδάλιστον, τέλειον. Προσέφερε τὴν ἀληθῆ γνῶσιν διὰ τοῦ Εὐαγγελικοῦ κηρύγματος καὶ ἐξύψωσε τὴν ἀνθρωπίνην ψυχὴν ἀπὸ τοῦ κόσμου εἰς τὰ ἐπέκεινα τοῦ κόσμου τούτου, ἀπὸ τὰ φθαρτὰ εἰς τὰ

αἰώνια. Ἡ ἐν Χριστῷ τελείωσις ἔχει ὡς βασικὴν ἀρχὴν τὴν ἄρνησιν τοῦ κόσμου· «Μὴ ἀγαπάτε τὸν κόσμον μηδὲ τὰ ἐν τῷ κόσμῳ... ὅτι πᾶν τὸ ἐν τῷ κόσμῳ, ἡ ἐπιθυμία τῆς σαρκὸς καὶ ἡ ἐπιθυμία τῶν ὀφθαλμῶν καὶ ἡ ἀλαζονεία τοῦ βίου, οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ πατρὸς, ἀλλ' ἐκ τοῦ κόσμου ἐστὶ» (Α' Ἰωάν. β' 15-16). Ὁ μένων ἐν τῷ Χριστῷ, ἐν τῷ φωτὶ παραμένει καὶ γνωρίζει τὴν ἀλήθειαν καὶ διακρίνει τὴν πλάνην καὶ εἰς ὁδὸν ἀδικίας δὲν πορεύεται, οὔτε ἐπὶ καθέδρας ἀμαρτωλῶν ἴσταται. Ὁ ἡθικὸς ἐξοπλισμὸς τοῦ τελείου χριστιανοῦ νικᾷ τὸν κόσμον, διότι ὁ ἀληθὴς χριστιανὸς εἶναι τέκνον γεγεννημένον ἐξ αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ «πᾶν τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ Θεοῦ νικᾷ τὸν κόσμον» (Α' Ἰωάν. ε' 4).

Ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης μᾶς δίδει διὰ τῆς θεοπνεύστου γραφίδος του τὴν πλέον παραστατικὴν εἰκόνα τῆς ὑποστάσεως τοῦ Διδασκάλου του· «Ἦν τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν, ὃ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον» (α' 9). Ἐξ αὐτοῦ τοῦ ὑπερφυσικοῦ φωτὸς ἐφωτίσθη σύμπασα ἡ οἰκουμένη. Αἱ διάνοιαι τῶν ἀνθρώπων ἀφυπνίσθησαν. Τυφλοὶ ἀνέβλεψαν. Καὶ ἐλάβομεν δωρεὰς καὶ χάριτας, τὰς ὁποίας δὲν ἠδυνάμεθα νὰ φαντασθῶμεν καὶ τῶν ὁποίων δὲν ἤμεθα ἄξιοι διότι ἠμαρτήσαμεν. Ὁ Χριστὸς ὑπῆρξεν ἡ ἀκένωτος πηγὴ, ἀενάως ζῶν ὕδωρ ἀναβλύζουσα καὶ τοὺς διψῶντας τὰ ρήματα αὐτοῦ δαψιλῶς καταρδεύουσα.

2. Ὁ Χριστός, Φῶς τοῦ κόσμου.

Αὐτὸς ὁ Κύριος μαρτυρεῖ περὶ ἑαυτοῦ ὅτι εἶναι φῶς, τὸ ὁποῖον ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον διὰ νὰ διαλύσῃ τὸ σκότος τῆς ἀμαρτίας καὶ καταλύσῃ τὸ κράτος τοῦ Σατανᾶ. Ἄλλ' οἱ ἄνθρωποι, τῶν ὁποίων τὰ ἔργα ἦσαν σκοτεινά, ἠγάπησαν τὸ σκότος περισσότερον τοῦ φωτός.

Αὐτὸς ὁ Κύριος μαρτυρεῖ περὶ ἑαυτοῦ ὅτι εἶναι τὸ φῶς, τὸ ὁποῖον ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον διὰ νὰ διαλύσῃ τὸ σκότος τῆς ἀμαρτίας καὶ καταλύσῃ τὸ κράτος τοῦ Σατανᾶ. Ἄλλ' οἱ ἄνθρωποι, τῶν ὁποίων τὰ ἔργα ἦσαν σκοτεινά, ἠγάπησαν τὸ σκότος περισσότερον τοῦ φωτός· «Αὕτη δὲ ἐστὶν ἡ κρίσις, ὅτι τὸ φῶς ἐλήλυθεν εἰς τὸν κόσμον, καὶ ἠγάπησαν οἱ ἄνθρωποι μᾶλλον τὸ σκότος ἢ τὸ φῶς· ἦν γὰρ πονηρὰ αὐτῶν τὰ ἔργα» (Ἰωάν. γ' 19). Αὐτὸ συμβαίνει μὲ τοὺς ἐχθροὺς τοῦ Χριστοῦ οἱ ὁποῖοι προτιμοῦν νὰ κινουῦνται εἰς τὸ σκότος, διὰ νὰ μὴ γίνουν φανερά τὰ ἔργα των, τὰ ὁποῖα δὲν ἀντέχουν εἰς τὸν ἔλεγχον. Ἀντιθέτως οἱ κατὰ τὰς ἐντολάς τοῦ Κυρίου περιπατοῦντες, αἰσθάνονται νὰ ζοῦν μέσα εἰς ἄπλετον φῶς, ἀπὸ τὸ ὁποῖον προσελκύονται ὁσημέραι καὶ περισσότερον μεταβάλλονται

εις υίους φωτός, «μεταμορφούμενοι ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν» (πρβλ. Β' Κορ. γ' 18), ἐνούμενοι μετὰ τοῦ Χριστοῦ· «Πᾶς γὰρ ὁ φαῦλα πράσων μισεῖ τὸ φῶς καὶ οὐκ ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα μὴ ἐλεγχθῆ τὰ ἔργα αὐτοῦ· ὁ δὲ ποιῶν τὴν ἀλήθειαν ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα φανερωθῆ αὐτοῦ τὰ ἔργα, ὅτι ἐν τῷ Θεῷ ἔστιν εἰργασμένα» (Ἰωάν. γ' 20-21).

Ὁ Ἰησοῦς εἶναι ἡ πηγὴ παντὸς πνευματικοῦ ἀγαθοῦ. Εἶναι αὐτὴ ἡ ζωὴ καὶ ἡ ἀλήθεια. Εἶναι, ὡς διεκήρυξεν ὁ ἴδιος, «ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς» (Ἰωάν. στ' 35 καὶ 48), «ὁ ἄρτος ὁ καταβάς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ» (Ἰωάν. στ' 41), «ὁ ἄρτος ὁ ζῶν ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς» (Ἰωάν. στ' 51). Εἶναι ὁ ἄρτος ὁ ζῶν, διότι ἔχει ἐν ἑαυτῷ ζωὴν αἰώνιαν, μηδέποτε ἀποθνήσκουσαν, παρέχων εἰς τοὺς ἐκ τοῦ ἄρτου τούτου τρεφομένους ζωὴν πνευματικὴν, πλήρη χαρίτων, αἰωνίαν. «Ὁ τρώγων τοῦτον τὸν ἄρτον ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα» (Ἰωάν. στ' 58). Ὁ Ἰησοῦς προβάλλει ἑαυτὸν ἐν μέσῳ γενεᾶς σκολιᾶς καὶ διεστραμμένης, ὡς ἦσαν κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην οἱ Ἰουδαῖοι καὶ τὰ ἔθνη, ὡς τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ, ἀπεσταλμένον ὑπὸ τοῦ Πατρὸς τοῦ ἐν οὐρανοῖς ἵνα φωτίσῃ τὰς ἐσκοτισμένας διανοίας τῶν ἀνθρώπων καὶ ἀνορθώσῃ τὸν πεπτωκότα ἄνθρωπον· «Ἐγὼ εἰμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου· ὁ ἀκολουθῶν ἐμοὶ οὐ μὴ περιπατήσῃ ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἀλλ' ἔξει τὸ φῶς τῆς ζωῆς» (Ἰωάν. η' 12). Τοιαύτην περὶ ἑαυτοῦ διακήρυξεν μόνον ὁ Χριστὸς ἡδύνατο νὰ κάμῃ. Οὐδεὶς ἄλλος ἡδύνατο νὰ διεκδικήσῃ περὶ ἑαυτοῦ τοιαύτην ἰδιότητα. Καὶ τὸ μὲν ἔργον τοῦ Ἰησοῦ ὑπῆρξεν ὄντως ἔργον Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, τὸ δὲ κηρυχθὲν ὑπ' αὐτοῦ εὐαγγέλιον ὑπῆρξε τὸ ἐξ ἀποκαλύψεως φῶς, τὸ ὅποιον ἐφανερώθη ὄχι μόνον εἰς τὸν λαὸν τοῦ Ἰσραὴλ ἀλλ' εἰς πάντα τὰ ἔθνη «φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν» (Λουκ. β' 32), δι' οὗ ἡ ἀνθρωπίνη διάνοια ἐφωτίσθη καὶ ἐγνώρισε τὴν ἀλήθειαν, ἐλευθερωθεῖσα ἐκ τῶν δεσμῶν τῆς ἁμαρτίας, κατὰ τὸ ρῆμα τοῦ Κυρίου· «Γνώσεσθε τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς» (Ἰωάν. η' 32). Διότι ὁ ἄνθρωπος λυτροῦται ἐκ τῆς τυραννίας τῆς σαρκὸς καὶ τοῦ σκότους τοῦ πνευματικοῦ εἰς ὃ σύρεται, ὑπὸ τῆς ἁμαρτίας, μόνον διὰ τῆς ἐν Χριστῷ ἐλευθερίας.

Τὸ θαῦμα τῆς ἰάσεως τοῦ ἐκ γενετῆς τυφλοῦ ἦτο ὑποτύπως τοῦ πνευματικοῦ φωτισμοῦ, τὸ ὅποιον ἔφερον εἰς τὸν κόσμον Ἐκεῖνος, ὅστις παραμένει τὸ φῶς τὸ ἀνέσπερον· «Ὅταν ἐν τῷ κόσμῳ ᾧ, φῶς εἰμι τοῦ κόσμου» (Ἰωάν. θ' 5). Καὶ ὅταν ὁ Κύριος ἀνοίγῃ ὀφθαλμούς τυφλῶν ἐκ γενετῆς, πῶς δὲν δύναται ν' ἀνοίξῃ τοὺς ὀφθαλμούς καὶ νὰ φωτίσῃ τὸ πνεῦμα ἐκείνων οἵτινες σπεύδου μετὰ δίσταν πρὸς τὸ αἰώνιον φῶς; Καὶ τοῦ μὲν τυφλοῦ ἠνοίχθησαν οἱ ὀφθαλμοὶ καὶ ἐθεραπεύθη καὶ διεκήρυττε τὸ θαῦμα τῆς ἰάσεώς του

εἰς πάντας τοὺς ἐρωτῶντας περὶ αὐτοῦ. Τινὲς ὅμως τῶν Φαρισαίων, ἐν τῇ πνευματικῇ τυφλώσει των, δὲν ἐκπλήσσονται διὰ τὸ θαῦμα, ἀλλὰ διακρίνουν ἐν αὐτῷ μίαν παράβασιν τοῦ Νόμου. Ὅτι ἐγένετο ἐν ἡμέρᾳ σαββάτου (Ἰωάν. θ' 16). Τοιαύτη ἦτο ἡ τύφλωσις τῶν σοφῶν νομοδιδασκάλων.

Ἐν ὄψει τῆς ἐπικειμένης συλλήψεώς του ὁ Ἰησοῦς, παρέχων ὁδηγίαν εἰς τοὺς μαθητὰς καὶ τοὺς συγκεντρωθέντας ὄχλους καὶ προλέγων εἰς αὐτοὺς ὅτι συντόμως θέλει ἀποχωρισθῆ τούτων, ἵνα τὴν ἐντολὴν τοῦ πέμψαντος αὐτὸν Πατρὸς πληρώσῃ, λέγει· «Ἐτι μικρὸν χρόνον τὸ φῶς μεθ' ὑμῶν ἐστὶ· περιπατεῖτε ἕως τὸ φῶς ἔχετε, ἵνα μὴ σκοτία ὑμᾶς καταλάβῃ· καὶ ὁ περιπατῶν ἐν τῇ σκοτίᾳ οὐκ οἶδε ποῦ ὑπάγει. ἕως τὸ φῶς ἔχετε, πιστεύετε εἰς τὸ φῶς, ἵνα υἱοὶ φωτὸς γένησθε» (Ἰωάν. ιβ' 35-36). Χωρὶς κομπασμόν, χωρὶς τὴν ἐλαχίστην οἴησιν, ὁ ταπεινὸς καὶ γλυκὺς Ἰησοῦς, ὁ μὴ γνωρίσας ἁμαρτίαν καὶ δόλον, ἐπαναλαμβάνει· «Ἐγὼ φῶς εἰς τὸν κόσμον ἐλήλυθα, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ ἐν τῇ σκοτίᾳ μὴ μείνῃ» (Ἰωάν. ιβ' 46). Ἐν τῷ προσώπῳ του ἐνεσαρκώθη ἡ τελεία ἀνθρωπότης καὶ ἡ τελεία θεότης, αὐτὴ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωὴ περὶ ἧς ἐλάλει, ὡς οὐδεὶς ἄνθρωπος εἶχε λαλήσει οὕτως· «Ἐγὼ εἰμι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωὴ» (Ἰωάν. ιδ' 6).

3. Τὸ εὐαγγελικὸν Φῶς περιφρονεῖται.

Ἐγλειυάζετο ὑπὸ τῶν συγχρόνων του τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ. Τότε, ὅτε ἐπεφάνη εἰς τὸν κόσμον διὰ τὴν κηρύξιν «αἰχμαλώτοις ἄφεςιν καὶ τυφλοῖς ἀνάβλεψιν» (Λουκ. δ' 19), Αὐτὸς ὁ μέγας τῆς ἀληθείας καὶ τῆς ἀγάπης Διδάσκαλος συνήνησε τὴν σκληρότητα τῆς ἀμετανόητου καρδίας τῶν ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι μὲ ὀνειδισμοὺς ὑπεδέχθησαν τὴν σοφίαν τοῦ Θεοῦ. Σταυρὸς καὶ αἷμα ἀθῶον ὑπῆρξεν ἡ ἀνταπόδοσις τῶν ἀνθρώπων. Παρομοία τύχη ἀνέμενε καὶ τοὺς μαθητὰς Αὐτοῦ. Μωροὶ ἐθεωρήθησαν οἱ Μαθηταὶ καὶ οἱ Ἀπόστολοι οἱ συνεχίσαντες τὸ σωτηριῶδες ἔργον Του. Ἄλλ' ὅ, τι ἐνομίζετο «μωρία» ὑπὸ τῶν πολλῶν, ὁ θεῖος Παῦλος ἐθεώρει τοῦτο ἔπαινον καὶ δόξαν καὶ στέφανον δικαιοσύνης καὶ δύναμιν Θεοῦ εἰς σωτηρίαν ἄγουσαν τοὺς εἰς αὐτὸ πιστεύοντας· «Οὐ γὰρ ἐπαισχύνομαι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ· δύναμις γὰρ Θεοῦ ἐστὶν εἰς σωτηρίαν παντὶ τῷ πιστεύοντι» (Ρωμ. α' 16). Ὁ ἀπόστολος Παῦλος εἶχεν ἄμεσον ἀντίληψιν τοῦ φωτὸς τοῦ Χριστοῦ. Τὸ ἐγνώρισε τὸ πρῶτον ἐπὶ τῆς πρὸς Δαμασκὸν ὁδοῦ, ἐν ᾗ ὤδευεν, ἐμπνέων («ἀπειλῆς καὶ φόνου εἰς τοὺς μαθητὰς τοῦ Κυρίου» (Πράξ. θ' 1)). Ἦτο τότε ὁ ἀμείλικτος διώκτης τοῦ Χριστοῦ, ἐχόμενος τῆς πατρίου θρησκείας.

Ἐν δὲ τῷ πορεύεσθαι ἐγένετο αὐτὸν ἐγγίζειν τῇ Δαμασκῷ. καὶ ἐξαίφνης περιήστραψεν αὐτὸν φῶς ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ» (Πράξ. θ' 3). Τὴν λαμπρότητα τοῦ φωτός ἐκείνου τὴν περιγράφει αὐτὸς ὁ οὐρανοβάμων Παῦλος κατὰ τὴν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως Ἀγρίππα ἀπολογία του· «Ἡμέρας μέσης κατὰ τὴν ὁδὸν εἶδον, βασιλεῦ, οὐρανόθεν ὑπὲρ τὴν λαμπρότητα τοῦ ἡλίου περιλάμπαν με φῶς καὶ τοὺς σὺν ἐμοὶ πορευομένους» (Πράξ. κστ' 13). Προχωρῶν δὲ ἐν τῇ ἀπολογίᾳ του ἀναφέρεται εἰς τὴν δοθεῖσαν αὐτῷ ἄνωθεν ἐντολὴν ὅπως κηρύξῃ τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Κυρίου μεταξὺ τῶν ἔθνων· «ἀνοῖξαι ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, τοῦ ἐπιστρέψαι ἀπὸ σκότους εἰς φῶς καὶ τῆς ἐξουσίας τοῦ σατανᾶ ἐπὶ τὸν Θεόν, τοῦ λαβεῖν αὐτοὺς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν» (Πράξ. κστ' 18) Ἀναφερόμενος εἰς τὴν ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων ἀποδιδόμενην αὐτῷ κατηγορίαν, δι' ἣν καὶ ἀπολογεῖται, λέγει ὅτι αὕτη συνίστατο εἰς τὴν ἐπὶ προφητικῶν μαρτυριῶν στηριζομένην διδαχὴν του, ὅτι ὁ Χριστός, κατὰ τὸ γεγραμμένον, θὰ ἔδει νὰ ὑποστῇ δεινὸν πάθημα, ὅτι θὰ εἶναι πρωτότοκος τῶν νεκρῶν καὶ ὅτι «φῶς μέλλει καταγγέλλειν τῷ λαῷ καὶ τοῖς ἔθνεσιν» (Πράξ. κστ' 23).

Τὸ Εὐαγγελικὸν φῶς ὄνειδίζεται καὶ σήμερον ὑπὸ σοφῶν τε καὶ ἀνοήτων. Σοφίαν τὴν κατὰ κόσμον νοοῦμεν. Ποῦ ἡ καύχησις τῶν εἰς Χριστὸν πιστευόντων; ποῦ ἡ καινότης τῆς ζωῆς ἐν ἣ ὡς «υἱοὶ φωτός» ὀφείλομεν νὰ περιπατῶμεν; Ἐξεκλείσθη ἡ καύχησις ἡμῶν διότι ἐν τῷ θνητῷ ἡμῶν σώματι βασιλεύει εἰσέτι ὁ νόμος τῆς σαρκός. Ὁ τύπος τῆς ὑπερόχου διδαχῆς εἰς ὃν παρεδόθησαν καὶ ὃν παρελάβομεν παρέμεινε νεκρὸν γράμμα ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν. Ἡμεῖς οἱ τοιοῦτον ἔχοντες Ἀρχιερέα, «οἳ ποτε οὐ λαός, νῦν δὲ λαός Θεοῦ, οἳ οὐκ ἐλεημένοι, νῦν δὲ ἐλεηθέντες» (Α' Πέτρ. β' 10), οἳ ἀφωρισμένοι «ὅπως τὰς ἀρετὰς ἐξαγγείλωμεν τοῦ ἐκ σκότους ἡμᾶς καλέσαντος εἰς τὸ θαυμαστὸν αὐτοῦ φῶς» (Πρβλ. Αὐτ. β' 9), τί πράττομεν; Δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι τὰ ἔργα ἡμῶν εἶναι εἰργασμένα ἐν τῷ φωτὶ τοῦ Χριστοῦ; Δυστυχῶς ὄχι. Τί μᾶς ἐβάσκανεν, ὥστε νὰ ἀποστραφῶμεν τὸ φῶς τοῦ Χριστοῦ καὶ νὰ ἐπιστραφῶμεν εἰς τὸ σκότος;

Ἐσχάτη ὥρα ἐστί. Οὐδεὶς γνωρίζει πότε θὰ κληθῶμεν ἐνώπιον τοῦ Κριτοῦ τοῦ ἐν οὐρανοῖς, ὅπου γυμνοὶ καὶ τετραχλησιμένοι θὰ προσέλθωμεν, Ἄς εἴμεθα πάντοτε ἔτοιμοι ἵνα παρουσιασθῶμεν κομίζοντες τὸν στέφανον τῆς ζωῆς, ὅστις κοσμεῖ τοὺς ἐργάτας καλῶν ἔργων. Εἶδομεν τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν. Ἐλάβομεν, χάριτι Θεοῦ, πνεῦμα ἐπουράνιον. Ἄς προσπαθῆσωμεν νὰ μὴ ἀπαλλοτριωθῶμεν ποτὲ τῆς σωτηριώδους δυνάμεως τὴν ὁποίαν ἐκπέμπει τὸ φῶς τοῦ Εὐαγγελίου πρὸς πάντας τοὺς βουλομένους σωθῆναι καὶ εἰς

ΕΝΟΡΙΑΚΑ

ΑΝΑΓΚΗ ΜΙΑΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ ΤΗΣ ΕΝΟΡΙΑΣ

Πολύς λόγος γίνεται κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη περὶ τῆς ἐνορίας ὡς εὐχαριστιακῆς συνάξεως καὶ ὡς κέντρου τῆς ἐν γένει θρησκευτικῆς ζωῆς τῶν πιστῶν.

Καὶ αὐτὴ ἀκόμη ἡ Ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία, τῆς ὁποίας ὁ προσανατολισμὸς εἶναι κυρίως τὸ ἓν καὶ μοναδικὸν κέντρον τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς, ἡ Ρώμη, ἤρχισε, κυρίως μετὰ τὴν δευτέραν Σύνοδον τοῦ Βατικανοῦ, νὰ ἀνακαλύπτῃ τὴν ἐνορίαν ὡς εὐχαριστιακὴν κοινότητα καὶ νὰ καταβάλλῃ ὄντως ἀξιολόγους προσπάθειάς διὰ τὴν ἀναζωογόνησιν τῆς ἐνορίας εἰς τὴν θεολογικὴν σκέψιν καὶ τὴν ἐκκλησιαστικὴν ζωὴν. Καὶ εἶναι φυσικὸν νὰ στρέφεται ἡ Ἐκκλησία τῆς Ρώμης πρὸς τὴν ὀρθόδοξον παράδοσιν, ἡ ὁποία διεφύλαξε πιστῶς τὴν ἔννοιαν τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας, καὶ νὰ ἀναζητῇ εἰς αὐτὴν καὶ τὴν ἐκκλησιολογικὴν τοποθέτησιν τῆς ἐνορίας.

Πρέπει νὰ σημειωθῇ, ὅτι τοιοῦτου εἴδους προσπάθειαι δὲν καταβάλλονται μόνον εἰς τὰς ξένας Ἐκκλησίας, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ἰδικὴν μας Ὀρθόδοξον Ἑλληνικὴν Ἐκκλησίαν. Σκοπὸς τῶν προσπαθειῶν αὐτῶν εἶναι νὰ καταλάβῃ καὶ πάλιν τὸ ἱερὸν θυσιαστήριον τῆς ἐνορίας τὴν θέσιν, ἡ ὁποία ἀνήκει εἰς αὐτό. Νὰ γίνῃ δηλαδὴ καὶ εἰς τὴν πρᾶξιν τὸ κέντρον τῆς ὀρθοδόξου ζωῆς καὶ τῆς ὀρθοδόξου πνευματικότητος. Νὰ ἀναζωογονηθῇ καὶ πάλιν ἡ ἔννοια τῆς εὐχαριστιακῆς κοινότητος εἰς τὰς συνειδήσεις τῶν ὀρθοδόξων πιστῶν.

ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν. Ἐκεῖθεν θ' ἀντλήσωμεν λόγους σοφίας μηδέποτε καταργουμένης. Ὑπ' αὐτοῦ ὡς ἀλαθῆτου ὁδηγοῦ θὰ ὀδηγηθῶμεν πρὸς τὴν ἀλήθειαν. Εἰς τὸ κήρυγμα τοῦ Θεοανθρώπου θὰ ἀνεύρωμεν τοὺς πολυτίμους μαργαρίτας τῆς γνώσεως, ἧτις οὐδέποτε ἐκπίπτει. Ὑψοῦται διὰ μέσου τῆς πεπερασμένης ἀνθρωπίνης σοφίας, ὡς φάρος φωτίζων τοὺς ἐν σκότει. Εἶναι τὸ φῶς τὸ ὁποῖον διὰ μέσου τῶν αἰώνων διέλυσε τὸ σκότος τῆς δουλείας τῆς ἀμαρτίας καὶ ἐθριάμβευσε ἐπὶ τοῦ θανάτου. Ὅτι «Θεὸς ὁ εἰπὼν ἐκ σκότους φῶς λάμψαι, ὅς ἔλαμψεν ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν πρὸς φωτισμὸν τῆς γνώσεως τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ ἐν προσώπῳ Ἰησοῦ Χριστοῦ» (Β' Κορ. δ' 6).

† Ὁ Δράμας ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

Τὰ ἀνωτέρω πιθανῶς νὰ ξενίσουν τοὺς τυχὸν μὴ γνωρίζοντας καλῶς τὰ ἑλληνικὰ πράγματα. Τοῦτο δέ, διότι ἡ ἔννοια τῆς ἐνορίας, ἀνεξαρτήτως ποίαν δομὴν ἔχει ἢ δύναται νὰ λάβῃ αὐτὴ εἰς τὸ μέλλον, ἐάν δηλαδὴ φέρῃ στατικὸν ἢ δυναμικὸν χαρακτήρα, θεωρεῖται ὡς ὅρος καθαρῶς ὀρθόδοξος. Μόνον εἰς τὴν ὀρθόδοξον ἐκκλησιολογίαν ἔχει διασωθῆ πλήρως ἡ ἔννοια τῆς εὐχαριστιακῆς κοινότητος, δηλαδὴ τῆς ἐνορίας, ἡ ὁποία, ὑπὸ τὸν ἐπίσκοπον, τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς λοιποὺς κληρικούς, ἀποτελεῖ τὴν Ἐκκλησίαν καὶ ἐπομένως τὸν πνευματικὸν χῶρον τῆς ὅλης θρησκευτικῆς ζωῆς τῶν πιστῶν. Παρ' ὅλην ὅμως τὴν ἀλήθειαν ταύτην, ἡ τόσον ὀρθόδοξος ἔννοια τῆς ἐνορίας εἰς πολλὰς περιπτώσεις ἔχει παύσει νὰ ἐμπνέῃ τοὺς πιστοὺς μας. Πόσον τοῦτο ἀποτελεῖ καὶ σήμερον τραγικὴν πραγματικότητα, δεικνύει τὸ ἀκόλουθον περιστατικόν:

Ὅταν εἰς ἓνα ἐνοριακὸν Ναὸν τῆς Πρωτευούσης ὁ ποιμὴν τῆς ἐνορίας, δηλαδὴ ὁ ἐφημέριος, ἐπεχείρησε νὰ κάμῃ μερικὰ κηρύγματα περὶ τὰ ἐκκλησιολογικὰ χαρακτηριστικὰ τῆς ἐνορίας καὶ περὶ τῆς θέσεως τῶν πιστῶν εἰς τὸ σῶμα τῆς ἐνορίας, ἐξέφρασαν μερικοὶ θρησκευόντες ὀρθόδοξοι χριστιανοὶ δυνανασχέτησίν τινα, διότι «ἀντὶ νὰ ἀκούσουν κήρυγμα ψυχωφελές, ὠμίλησε περὶ ἐνορίας καὶ περὶ ἐνοριτῶν». Καὶ δεικνύει τὸ γεγονός αὐτὸ ὅτι ἡ θρησκευτικὴ μας ζωὴ ἔπαυσε νὰ συνδέεται ἐσωτερικῶς πρὸς τὴν ζωὴν τοῦ σώματος τῆς ἐνορίας καὶ κινδυνεύει οὕτω νὰ παρεκκλίνῃ τῆς ὀρθόδοξου πνευματικότητος. Καθ' ὃν χρόνον λοιπὸν δυνάμεθα νὰ παρουσιάσωμεν μίαν σαφῆ εἰκόνα περὶ τῆς θέσεως τοῦ Ἐπισκόπου εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, δὲν ἔχομεν πλήρη συνείδησιν τῆς ὀρθόδοξου ἐκκλησιολογίας τῆς ἐνορίας καὶ διὰ τοῦτο δὲν παρουσιάζομεν πολλὰς φορὰς μίαν ὀρθόδοξον ἐνοριακὴν ζωὴν. Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν εἶναι ἀπαραίτητον, πρὸ πάσης προσπάθειας πρὸς ἀναδιοργάνωσιν τῆς ζωῆς καὶ τῆς δραστηριότητος τῆς ἐνορίας, νὰ γίνῃ λόγος περὶ τῆς ἐννοίας τοῦ ὀρθόδοξου ὅρου τῆς ἐνορίας. Πρέπει πρὸ πάσης ἄλλης ἐνεργείας νὰ γνωρίζωμεν ποίαν σημασίαν ἔχει διὰ τὴν ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν ἡ ἐνορία καὶ ποία εἶναι ἡ σχέσις αὐτῆς πρὸς τὴν Μίαν, Ἀγίαν, Καθολικὴν καὶ Ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν. Ἐὰν διασαφηνίσωμεν τὸ βασικὸν τοῦτο θέμα, δυνάμεθα εὐκολώτερον νὰ προσδιορίσωμεν τὸν ὀρθόδοξον τρόπον τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς καὶ δραστηριότητος. Δυνάμεθα ἀκόμη νὰ τοποθετήσωμεν περισσότερον συνειδητῶς τὸν ἑαυτὸν μας καὶ νὰ ἐντάξωμεν ὀρθότερον τὴν ζωὴν μας καὶ τὴν διακονίαν μας ἐντὸς τοῦ σώματος τῆς Ἐκκλησίας. Ἐκεῖνο λοιπόν, τοῦ ὁποίου ἔχομεν ἀπόλυτον ἀνάγκην, εἶναι ἡ θεολογία τῆς Ἐνορίας.

ΤΑ ΑΙΤΙΑ ΤΟΥ ΔΙΑΖΥΓΙΟΥ

Τὸ διαζύγιον ἀποτελεῖ σήμερον διεθνὲς πρόβλημα τὸ ὁποῖον συνεχῶς ἐπεκτείνεται εἰς περισσοτέρας μάζας ἀνθρώπων καὶ προσλαμβάνει ἐπικινδύνους διαστάσεις, αἱ ὁποῖαι τείνουν νὰ κλονίσουν ἀνεπανορθώτως τὸν ἱερὸν θεσμόν τῆς οἰκογενείας καὶ νὰ χαλαρώσουν τὴν τάσιν πρὸς δημιουργίαν νέων τοιούτων.

Ἡ διαπίστωσις αὕτη μᾶς ὠθεῖ εἰς τὸ νὰ μελετήσωμεν καὶ νὰ ἀνεύρωμεν τὰ αἷτια, πού ὀδηγοῦν πολυαριθμούς οἰκογενείας εἰς τὴν διάστασιν καὶ τελικῶς καὶ εἰς αὐτὸ τοῦτο τὸ διαζύγιον. Ἡ προσπάθεια τῆς ἐρεῦνης διὰ τὴν εὔρεσιν τῶν ποικίλων αἰτίων πού ὀδηγοῦν εἰς τὸ ναυάγιον πολλῶν σημερινῶν οἰκογενειῶν, θὰ στηριχθῆ εἰς ὅσα ἡ πείρά ἐδίδαξε κατὰ τὴν διάρκειαν ὑπηρεσίας εἰς τὸ Γραφεῖον Ποιμαντικῆς τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν.

Ὡς πρώτη βασικὴ αἰτία ἀναφέρεται ὁ ἰσχυρὸς κλονισμὸς μεταξὺ τῶν συζύγων.

Τὰ 85% πού ζητοῦν διαζύγιον ἐπικαλοῦνται ὡς αἷτιον τοῦ χωρισμοῦ τῶν ἰσχυρὸν κλονισμόν τῆς ἐγγάμου συμβιώσεως, πού καθορίζει τὸ ἄρθρον 1442 τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος.

Ὁ λόγος αὐτὸς εἶναι ἐφεύρημα τῶν νεωτέρων χρόνων, οἱ ὁποῖοι διακρίνονται διὰ τὴν ἀμβλυνσιν τῆς χριστιανικῆς πίστεως καὶ ἀληθείας καθὼς καὶ διὰ τὴν ἀποδυνάμωσιν τῶν θεσμῶν καὶ μάλιστα τοῦ οἰκογενειακοῦ τοιούτου. Διὰ τοῦ ἰσχυροῦ κλονισμοῦ ὁ νομοθέτης ἐννοεῖ, ὅτι ἡ διάστασις τῶν συζύγων ἀπέβη τόσον βαθεῖα καὶ ριζικὴ ὥστε νὰ μὴ ἀπομένῃ πλέον οὐδεμίᾳ ἐλπίδι ἀποκαταστάσεως τῆς συμβιώσεως ἐν οἰκογενεῖα, ὁπότε βεβαίως πρὸς πρόληψιν περαιτέρω συνεπειῶν παραχωρεῖται τὸ διαζύγιον.

Οἱ σύζυγοι ὅμως οἱ ὁποῖοι ἔπαυσαν νὰ ἀποβλέπουν πλέον εἰς τὴν ἱερότητα τοῦ γάμου τῶν, προβάλλουν τὸν ἰσχυρὸν κλονισμόν καὶ εἰς τὰς περιπτώσεις τῆς μεταξὺ τῶν ἀπλῆς ἀσυνεννοησίας, ἡ ὁποία ἀναφέρεται εἰς πολλὰ ἀνδρόγυνα καὶ ἡ ὁποία ἀδικαιολογήτως ἔχει σοβαρωτέρας ἐξελίξεις. Τοῦτο ὀφείλεται κατὰ τὴν γνώμην μου εἰς τὸν πτωχὸν ψυχικὸν κόσμον, τὸν ὁποῖον διαθέτουν οὗτοι καὶ εἰς τὴν ἐπιπολαιότητα μὲ τὴν ὁποῖαν ἀντιμετωπίζουν τὸ βασικὸν τοῦτο θέμα τῆς οἰκογενειακῆς τῶν συγκροτήσεως.

Διὰ τοῦτο ὅσοι ἔχομεν ἀναλάβει τὸ μέγα ἔργον τῆς συμφιλίωσεως, πρέπει ν' ἀντιμετωπίσωμεν μὲ ρεαλισμὸν τὰ γεγονότα, τὰ ὁποῖα ὀδηγοῦν μὲ μαθηματικὴν ἀκρίβειαν εἰς τὴν λύσιν ταύτην καὶ νὰ προβῶμεν εἰς τὴν πρόληψιν καὶ θεραπείαν τοῦ μεγάλου

τούτου κακοῦ, τὸ ὁποῖον ἀπειλεῖ τὴν ἑλληνικὴν οἰκογένειαν. Βεβαίως ὁ ἰσχυρὸς κλονισμὸς ὁ ὁποῖος προκαλεῖται α) ἀπὸ τὴν ἀπιστίαν, β) ἀπὸ ἀνωμαλίαν ἐνὸς τῶν συζύγων, γ) ἀπὸ τὴν σχιζοφρένειαν καὶ δ) ἀπὸ τὴν ριζικὴν ἀντίθεσιν καὶ ἀπὸ τὸν ἀδιόρθωτον ἄσωτον βίον, ὁδηγεῖ ἀναγκαστικὰ τὴν Πολιτείαν καὶ τὴν Ἐκκλησίαν εἰς τὸ νὰ ἐπιτρέψῃ τὴν διάλυσιν τοῦ γάμου, ἂν καί, καὶ δι' αὐτάς τὰς περιπτώσεις, ἡ χριστιανικὴ πίστις καὶ ἡ ἀνωτερότης τοῦ ἐνὸς τῶν συζύγων εἶναι δυνατὸν νὰ ἀποτρέψῃ τὸ διαζύγιον.

Δυστυχῶς ὅμως τὰς περισσοτέρας φορὰς ἡ δικαιολογία τοῦ ἰσχυροῦ κλονισμοῦ προβάλλεται διὰ νὰ καλυφθῇ τὸ «κοινῆ ὑπαιτιότητι» διαζύγιον. Ὁ νομοθέτης ὅμως εἰς τὰς περιπτώσεις αὐτάς δὲν δέχεται τὴν διάλυσιν τοῦ γάμου, ἀλλὰ προσπαθεῖ νὰ ἐξιχνιάσῃ τὰ σοβαρώτερα καὶ βαθύτερα αἷτια, διὰ νὰ δυνηθῇ νὰ δώσῃ τὴν σωστὴν καὶ πρέπουσαν λύσιν. Εἰς πολλὰς περιπτώσεις ὅπισθεν τοῦ ἰσχυροῦ κλονισμοῦ οἱ σύζυγοι ζητοῦν ν' ἀποκρύψουν ἠθικὰς ἐκπτώσεις, αἱ ὁποῖαι δὲν θέλουν νὰ ἔλθουν εἰς τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος. Διότι, δυστυχῶς, εἰς τὴν παραστρατημένην αὐτὴν ἐποχὴν ὑπάρχει τόση φθορὰ σωματικὴ καὶ πνευματικὴ καὶ τόση διαφθορὰ ψυχῶν, ὥστε τίποτε τὸ ἱερὸν νὰ μὴ ἔχῃ ἀπομείνει εἰς πολλοὺς ἐξ ἐκείνων οἱ ὁποῖοι ἠνώθησαν διὰ τοῦ μυστηρίου τοῦ γάμου. Ἡ ἐφευρετικότης τῶν ἀνθρώπων εἰς τὰ πονηρά, τὸ ἀκαλλιέργητον καὶ τὸ ἄξεστον τοῦ χαρακτήρος, ἡ ἠθικὴ ἀμβλυσίς καὶ πολλὰ, τὰ ὁποῖα μαστίζουσιν τὴν κοινωνίαν μας, ὅλα αὐτὰ ἐπιπίπτουν ἀκάθεκτα κατὰ τοῦ εὐαισθητοῦ οἰκογενειακοῦ θεσμοῦ καὶ πολλάκις τὸν συντρίβουν.

Ὡς δευτέρα αἰτία ἀναφέρονται τὰ συγγενικὰ πρόσωπα, τὰ ὁποῖα δὲν διαδραματίζουσιν ὀλιγώτερον ρόλον εἰς τὴν διάλυσιν τῆς οἰκογενείας, διότι ἐνῶ τὸ ἀνδρόγυνον ἔχει ὅλας τὰς δυνατότητας νὰ ζῆσῃ ἁρμονικῶς καὶ νὰ στερεώσῃ τὴν οἰκογένειάν του, εἰς ὑγιᾶ πλαίσια συμβιώσεως, πολλάκις τὰ πρόσωπα τοῦ στενοῦ οἰκογενειακοῦ περιβάλλοντος δημιουργοῦν αἷτια προστριβῶν καὶ διενέξεων, τὰ ὁποῖα δηλητηριάζουσιν τὰς σχέσεις τῶν συζύγων, οἱ ὁποῖοι πολλάκις καταλήγουν εἰς τὴν λύσιν τοῦ γάμου. Τοῦτο ἔχει διαπιστωθῆ ἔκ τῆς γενομένης ἐρεῦνης, ἡ ὁποία ἀπέδειξεν, ὅτι συνήθως ἡ πενθερὰ ἐπεμβαίνει εἰς τὴν ζωὴν τῶν νεόνυμφων θέλουσα νὰ διατηρήσῃ τὴν αὐταρχικὴν τῆς θέσιν ἐντὸς τῆς νέας οἰκογενείας. Τὰς περισσοτέρας φορὰς ἀντιμετωπίζει μὲ ἀληθῆ φθόνον τὴν νύμφην. Τὴν θεωρεῖ ἀντίπαλον. Τὴν δέχεται ὡς ἐχθρὰν, πού τῆς ἀπέσπασεν τὸ παιδί της. Εἶχε μάθει νὰ ἔχῃ τὴν πρώτην θέσιν καὶ εἰς τὸ σπίτι καὶ εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ

παιδιοῦ της. Τώρα διαβλέπει ὅτι παραμερίζεται εἰς ἕνα δευτερεύοντα ρόλον. Ἔτσι, ἀμύνεται διὰ τὸν δῆθεν παραγκωνισμόν. Προσπαθεῖ νὰ ἐπιβληθῇ μὲ αὐταρχικότητα. Προσπαθεῖ νὰ ἐκμηδενίσῃ κάθε πρωτοβουλίαν τοῦ νέου ζεύγους καὶ μεγαλοποιεῖ λέξεις ἢ γεγονότα, καὶ ἀκόμη τὰ διαστρέφει μὲ σκοπὸν νὰ μειώσῃ τὴν νύμφην της ἐνώπιον τοῦ ἀνδρὸς της ἢ τὸν γαμβρόν της ἐνώπιον τῆς θυγατρὸς της. Αὐτὴ ἢ συμπεριφορὰ δημιουργεῖ τοιαύτην κατάστασιν ποῦ καθίσταται ὁ βίος ἀβίωτος καὶ κατὰ συνέπειαν ὁδηγεῖ πολλὰς φορὰς εἰς τὸ διαζύγιον.

Ὡς τρίτη αἰτία, ἡ διχοστασία μεταξὺ τῶν συζύγων δὲν παίζει ὀλιγώτερον ρόλον. Ἡ παθολογικὴ προσκόλλησις τοῦ συζύγου ἢ τῆς συζύγου πρὸς τοὺς γονεῖς ἢ πρὸς ἄλλα συγγενικὰ πρόσωπα ἀποτελεῖ κατάστασιν σπουδαίαν διὰ τὰς περαιτέρω σχέσεις τῶν νεονύμφων.

Λησμονοῦν, ὅτι μετὰ τὸν γάμον σπίτι τοῦ νέου ζεύγους εἶναι ὄχι τὸ πατρογονικόν, ἀλλὰ τὸ ἰδικόν των, τὸ «καινούργιο σπίτι». Τὰ λόγια τῆς Ἁγίας Γραφῆς εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν εἶναι πολὺ χαρακτηριστικά: «ἐνεκεν τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα καὶ προσκολληθήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν». Εἰς τοὺς γονεῖς ἀνήκει σεβασμὸς, ἀγάπη, ἐνασχόλησις τόση, ὅση δὲν θὰ παρεμποδίσῃ τὴν ὁμαλὴν λειτουργίαν τοῦ νέου σπιτιοῦ, τὴν ἄρμονικὴν συμβίωσιν τῶν συζύγων. Δυστυχῶς ὅμως ἐξ αἰτίας αὐτῆς τῆς προσκολλήσεως δημιουργεῖται μία δυσαρμονία συζυγική, ποῦ καταλήγει εἰς τὸ διαζύγιον.

Ὡς τετάρτη αἰτία ἀναφέρεται ἡ συγκατοίκησις μὲ διάφορα συγγενικὰ πρόσωπα διαφόρου βαθμοῦ. Δημιουργεῖ κινδύνους συνάψεως παρανόμων σχέσεων μεταξὺ τούτων καὶ τῶν συζύγων. Καὶ μόνον ἢ ὑποψία ὅτι δυνατὸν νὰ ὑπέθαλπεν ὁ εἰς τῶν συζύγων τὸν παράνομον δεσμόν, γίνεται αἰτία σοβαρῶν προστριβῶν, ποῦ ὁδηγοῦν εἰς τὴν διάλυσιν τῆς νεοσυστάτου καὶ ἀσθενοῦς οἰκογενείας. Οἱ δεσμοὶ οὔτοι, συχνοὶ συνήθως, φανερόνουν ἠθικὴν ἀδυναμίαν καὶ ἔλλειψιν συναισθήσεως τῶν νέων ὑποχρεώσεων καὶ καθηκόντων, ποῦ δημιουργεῖ ὁ γάμος.

Ὡς πέμπτη αἰτία ἀναφέρονται τὰ φιλικὰ πρόσωπα, τὰ ὁποῖα εἰσχωροῦν εἰς τὴν ζωὴν τοῦ ἀνδρογύνου καὶ διαταράσσουν τὴν ἄρμονίαν του. Ὁ λαὸς μας πολὺ παραστατικὰ λέγει ὅτι «ὁ φίλος, ποῦ ἔμπαινε εἰς τὸ σπίτι, ἦταν φίδι». Καὶ αὐτὸ εἶναι ὄχι σπανίως ἀληθές. Δὲν εἶναι ὀλίγα τὰ παραδείγματα, κατὰ τὰ ὁποῖα ἐκλονίσθη ἡ ἄρμονικὴ συμβίωσις τῶν συζύγων καὶ διελύ-

θη ή οικογένεια εξ αίτιας κάποιου κακοῦ φίλου ή φίλης. Ὑπάρχουν, δυστυχῶς, τέτοιοι ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι ἐκμεταλλεύονται τὸν φιλικὸν δεσμόν διὰ νὰ ἀποσπάσουν τὸν συζυγον ἀπὸ τὴν συζυγικὴν πίστιν καὶ ὑπονομεύουν τοιοιτοτρόπως τὸν γάμον καὶ συντελοῦν πολλὰς φορὰς εἰς τὴν διάλυσιν αὐτοῦ.

Ὡς ἕκτη αἰτία ἀναφέρεται ή διαφορὰ ηλικίας μεταξύ τῶν συζύγων. Εἶναι γεγονός ὅτι πολὺ συχνὰ συνάπτονται γάμοι μὲ μεγάλην διαφορὰν ηλικίας, ή ὁποία συνήθως δημιουργεῖ ἀποστάσεις εἰς τὰς σχέσεις μεταξύ τῶν συζύγων. Ἡ διαφορὰ νοοτροπίας, εὐαισθησίας, χαρακτήρος, ἰδανικῶν, τὰ ὁποῖα εἶναι συνάπεια τῆς τοιαύτης διαφορᾶς ηλικίας, ὠθεῖ τὸ ἀνδρόγυνον εἰς τὴν λύσιν τοῦ γάμου. Ἡ ἀποτυχία, τὰς περισσοτέρας φορὰς, διὰ τὸ εἶδος τῶν τοιούτων γάμων, εἶναι ἐκ τῶν προτέρων ἐξησφαλισμένη ἀκόμη καὶ εἰς τὰς περιστάσεις ὅπου εἰδικοί λόγοι καὶ μεγάλα συμφέροντα ἐδημιούργησαν τούτους.

Ὡς ἐβδόμη αἰτία ἀναφέρεται τὸ οἰκονομικὸν συμφέρον, τὸ ὁποῖον ὤθησεν εἰς τὴν σύναψιν γάμου. Ὁ γάμος αὐτός, ὁ ὁποῖος ἀποσκοπεῖ καὶ μόνον εἰς τὰ οἰκονομικά ἀποτελέσματα, δὲν ἀποτελεεῖ ἠθικὸν δεσμόν, ἀλλὰ κερδοσκοπικὴν πρᾶξιν συνήθους μορφῆς.

Οἱ γάμοι αὐτοὶ γίνονται ἀπὸ συμφέρον καὶ μόνον. Δὲν ὑπάρχει βαθύτερος σκοπός. Σκοπιμότης, πὺν διαρκεῖ ὀλίγον καιρὸν ἤ, τὸ πολὺ, ἕνα-δύο χρόνια. Μετὰ ἀναζητεῖται διέξοδος ἀπὸ τὴν ζωὴν τῆς «ρουτίνας», διότι τὸ χρῆμα δὲν συνδέει ψυχάς, ἀλλὰ οἰκονομικά συμφέροντα, τὰ ὁποῖα ἀργὰ ή γρήγορα ὀδηγοῦν εἰς τὴν ἀποτυχίαν τοῦ συναφθέντος χαλαροῦ οἰκογενειακοῦ δεσμοῦ.

Ὡς ὀγδόη αἰτία ἀναφέρεται ή ἀπιστία, μεταξύ τῶν συζύγων. Μία ἀπὸ τὰς πολλὰς γνωστὰς αἰτίας διαζυγίου εἶναι ή καταπάτησις ὑφ' ἐνὸς ἐκ τῶν συζύγων τῆς συζυγικῆς πίστεως. Τὸ γεγονός τοῦτο δημιουργεῖ τρομερὸν ρήγμα εἰς τὰς σχέσεις μεταξύ τῶν συζύγων καὶ καταλήγει τὰς περισσοτέρας φορὰς εἰς τὴν λύσιν τοῦ γάμου. Ἡ ἀπιστία, ή ὁποία δὲν προσλαμβάνει μεγάλας διαστάσεις, ἀλλὰ περιορίζεται εἰς τὰς συνήθεις ἐπιπολαιὰς σχέσεις, χωρὶς νὰ ὑπάρχη βαθύτερος δεσμός καὶ χωρὶς νὰ ἀποβλέπη εἰς τὴν διάλυσιν τῆς οἰκογενείας, θὰ πρέπει νὰ ἀντιμετωπίζεται μὲ κατανόησιν, χριστιανική ὑπομονὴν καὶ καρτερικότητα, διὰ νὰ ἀποφευχθοῦν τὰ ἐπικίνδυνα ἄκρα.

Ὡς ἐνάτη αἰτία ἀναφέρεται ή ἀνικανότης τῶν συζύγων. Βεβαίως τὸ ποσοστὸν εἶναι ἐλάχιστον. Οἱ περισσότεροι ψυχίατροι συμφωνοῦν εἰς τὴν διαπίστωσιν ὅτι τὸ 95% τῶν πε-

ριπτώσεων ανικανότητος προκαλείται ἀπὸ ψυχολογικά αἷτια. Ἐπομένως ἡ βοήθεια, πὸν θὰ δοθῆ, ἐφ' ὅσον δὲν πρόκειται περὶ ὀργανικῆς παθήσεως, διὰ νὰ ἀντιμετωπισθῆ τὸ γεγονός τοῦτο, θὰ πρέπει νὰ εἶναι βοήθεια ἀγάπης, συμπαθείας, κατανοήσεως καὶ ὑπομονῆς διὰ νὰ ξεπεραστοῦν οἱ κίνδυνοι πὸν δύνανται νὰ δημιουργηθοῦν ἀπὸ τὸ ψυχολογικὸν τοῦτο τράκ.

Ἄτυχῶς, κακοὶ σύμβουλοι παρωθοῦν εἰς τὸ νὰ διαλυθῆ μία οἰκογένεια, ἢ ὁποία θὰ ἤμποροῦσε μὲ ὀλίγην ὑπομονήν, πίστιν καὶ θάρρος νὰ διασώσῃ ἑαυτὴν ἀπὸ μίαν ἀνύπαρκτον κατ' οὐσίαν αἰτίαν.

Ὡς δεκάτη αἰτία ἀναφέρεται ὁ ἐξαναγκασμὸς εἰς γάμου κοινωνίαν. Ὑπάρχουν περιπτώσεις, πὸν λόγῳ ἀνωτέρας βίας, ὅπως εἶναι ἡ ἐγκυμοσύνη ἢ πιέσεις ἐκ μέρους αὐστηρῶν γονέων, δημιουργοῦν γάμους λίαν εὐθραύστους. Ἐὰν ἐβοηθοῦντο οἱ τοιοῦτοι σύζυγοι νὰ συναισθανθοῦν πλέον βαθέως τὸ καθήκον των καὶ τὴν εὐθύνην των ὁ εἰς ἕναντι τοῦ ἄλλου, θὰ ὑπῆρχε δυνατότης καὶ οἱ γάμοι αὐτοὶ νὰ ὀρθοποδήσουν. Ἀλλὰ δυστυχῶς ὁ ἐξαναγκασμὸς ἔχει ἤδη δημιουργήσῃ μέγα ρήγμα, πὸν ἀργὰ ἢ γρήγορα θὰ ὀδηγήσῃ εἰς τὴν διάλυσιν τῆς τοιαύτης οἰκογενείας.

Ὡς ἑνδεκάτη αἰτία ἀναφέρεται ἡ ἀθέτησις ὑποσχέσεων, αἱ ὁποῖαι ἐδόθησαν ἀπὸ τοὺς γονεῖς. Θὰ ἀναφέρω μίαν τῶν περιπτώσεων. Ἐπέρασαν μετὰ τὸν γάμον 4 χρόνια. Εἶχαν οἱ γονεῖς ὑποσχεθῆ εἰς τὴν κόρην τους ἕνα διαμέρισμα καὶ δὲν τὸ μετεβίβαζαν. ἤρχισαν ἔριδες. Αἰτία τῆς διαστάσεως ἡ ἀθέτησις τῆς ὑποσχέσεως. Ἐφθασαν εἰς τὴν Ἀρχ)πὴν μὲ σκοπὸν τὴν λύσιν τοῦ γάμου. Διεπιστώθη ὅτι ἄλλη αἰτία δὲν ὑπῆρχεν.

Ὅταν αὐτὸ ἐτακτοποιήθη, ἡ εἰρήνη καὶ ἡ ἀγάπη ἐπανῆλθον εἰς τὸ σπίτι.

Τὸ γεγονός τοῦτο ἀποδεικνύει ὅτι πρέπει οἱ γονεῖς νὰ ὑπόσχωνται ἐκεῖνα μόνον πὸν εἶναι δυνατόν νὰ δώσουν.

Βεβαίως ὑπάρχουν καὶ πολλὰ ἄλλα αἷτια, τὰ ὁποῖα συντελοῦν εἰς τὴν διάλυσιν τῶν οἰκογενειῶν καὶ τὰ ὁποῖα ἀπλῶς θὰ ἀναφέρωμεν χωρὶς νὰ ἀναπτύξωμεν λόγῳ τῆς στενότητος τοῦ χώρου. Ταῦτα γενικῶς εἶναι:

- ἡ διαφορὰ κοινωνικῆς προελεύσεως,
- ἡ οὐσιαστικὴ διαφορὰ εἰς τὸ μορφωτικὸν ἐπίπεδον,
- ὁ χιλιασμὸς,

- ή παθολογική χαρτοπαιξία,
- ή μακροχρόνιος ασθένεια,
- ή ανυπαρξία άμοιβαίας έλξεως,
- ποικιλία άπολαύσεων.

Έκτὸς τῶν ἀνωτέρω ἐκτεθέντων, δι' ἀποφάσεως τοῦ Ἄρειου Πάγου ἀνεγνωρίσθη καὶ ὡς αἰτία λύσεως γάμου ἡ δολία ἀπόκρυψις νόσου. Ἡ ἀπόφασις αὕτη ἐστηρίχθη εἰς τὴν ἀγωγὴν γυναικός, ἡ ὁποία μετὰ τὸν γάμον τῆς ἀνεκάλυψεν ὅτι ὁ ἄνδρας τῆς ἐπασχεν ἀπὸ φυματίωσιν.

Εἰς τὴν ἀπόφασιν ἀναφέρονται, μεταξὺ ἄλλων, ὅτι δολία ἀπόκρυψις γεγονότος, ποῦ ὑπῆρχε πρὶν ἀπὸ τὸν γάμον καὶ ἀποκαλύπτεται ἀπὸ τὸν ἓνα τῶν συζύγων, κατὰ τὴν διάρκειάν του, ἐπιφέρει τόσον ἰσχυρὸν κλονισμόν, ὥστε ἡ συνέχισις του καταντᾷ ἀφόρητος διὰ τὸν ἀποκαλύψαντα σύζυγον, ὅταν τὸ γεγονὸς ἀνάγεται εἰς οὐσιώδεις ἰδιότητας τοῦ προσώπου.

Δύναται ἐπομένως ν' ἀποτελέσῃ λόγον διαζυγίου.

Μεταξὺ τῶν γεγονότων αὐτῶν, ποῦ ἠμποροῦν ν' ἀποτελέσουν λόγον διαζυγίου εἶναι καὶ ἡ ασθένεια, ποῦ δὲν ὑπάρχει μὲν κατὰ τὴν τέλεσιν τοῦ γάμου, δὲν ἀποκλείεται ὅμως τὸ ἐνδεχόμενον ὑποτροπῆς μὲ συνέπειαν κινδύνους κατὰ τὴν κληρονομικότητα.

Ἐν συντομίᾳ προσεπαθήσαμε νὰ θέσωμεν ἐπὶ τάπητος τὰ σπουδαιότερα ἐκ τῶν αἰτίων, ἅτινα προκαλοῦν καὶ ὀδηγοῦν εἰς τὸ διαζύγιον καὶ νὰ καταλήξωμεν εἰς τὴν γενικὴν διατύπωσιν τοῦ εἰδικοῦ ἐπὶ τοῦ θέματος, ὁ ὁποῖος λέγει ὅτι: «Τὰ αἰτία τῆς ἀξήσεως τῶν διαζυγίων ἀνάγονται, σὲ τελευταία ἀνάλυσι, στὶς νέες συνθήκες τοῦ βιομηχανικοῦ καὶ μηχανοκρατουμένου πολιτισμοῦ, κάτω ἀπὸ τίς ὁποῖες ζοῦμε. Οἱ συνθήκες αὐτὲς συνετέλεσαν στὴν δημιουργία μεγάλων πόλεων, στὴν ἐξωοικιακὴ ἐργασία τῆς γυναίκας, στὴν χειραφέτησι τῆς ἐργαζομένης γυναίκας. Ἡ ἀξήσις ὀφείλεται ἐπίσης καὶ σὲ ἠθικῆς ἢ ψυχολογικῆς φύσεως αἰτία, ὅπως εἶναι ἡ *χ α λ ἄ ρ ω σ ι ς* τοῦ *θ ρ η σ κ ε υ τ ι κ ο ὕ* *σ υ ν α ἰ σ θ ἦ μ α τ ο ς*, ἡ ἄμβλυσις τοῦ πνεύματος τῆς θυσίας ὑπὲρ τῆς οἰκογενείας, ἡ ἐπικράτησις τῶν ὑλιστικῶν ἐπιδιώξεων».

Ἡ ἀνάπτυξις τῶν διαφορῶν αἰτίων τὰ ὁποῖα προκαλοῦν τὴν διάλυσιν τῆς οἰκογενείας ἐγένετο μὲν πλημμελῶς, ἔθεσεν ὅμως τὸ πρόβλημα, τὸ ὁποῖον μαστίζει σήμερον τὴν ἑλληνικὴν οἰκογένειαν. Ὅπως ἀποδεικνύουν τὰ στατιστικὰ στοιχεῖα τοῦ Γραφείου μας, αἱ αἰτήσεις διαζυγίων ἀυξάνονται ἀπὸ χρόνον εἰς χρόνον. Εἰς τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν Ἀθηνῶν, τῆς ὁποίας αἱ

ἀρμοδιότητες εἰς τὸν τομέα τοῦτον ἐπεκτείνονται εἰς τὴν κεντρικὴν περιοχὴν Ἀθηνῶν, παρουσιάσθη ἢ κατωτέρω κινήσεις:

1963-2247

1964-2392

1965-2446

1966-3000

1967-3050

1968-4190

Τὰ ἀνωτέρω στοιχεῖα ἀποδεικνύουν τὴν ἀνοδικὴν στάθμην τῶν αἰτούντων διαζύγιον καὶ φανερώνουν τὸ ζέον καὶ δύσκολον πρόβλημα, τὸ ὁποῖον καλούμεθα ἡμεῖς νὰ βοηθήσωμεν νὰ λυθῆ. Ἡ βοήθειά μας θὰ ἀποτελέσῃ ἀνασταλτικὸν παράγοντα καὶ θὰ δώσῃ τὴν δέουσαν κατεύθυνσιν εἰς τὰ δοκιμαζόμενα ἀνδρόγυνα. Ἡ σταυροφορία, τὴν ὁποίαν ἡ Ἱερά Ἀρχιεπισκοπὴ ἐκήρυξεν ὑπὸ τὴν θερμουργὸν πνοὴν τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου κ. Ἱερωνύμου, διὰ τὴν προστασίαν τῆς ἐλληνικῆς οἰκογενείας ἀπὸ τοὺς κινδύνους τῆς διαλύσεώς της, εὔρεν ὅτι ἀπαιτεῖται μεγάλη προσπάθεια πνευματικῆς καὶ χριστιανικῆς κατηχήσεως, διότι ἐκ τῆς γενομένης ἐρεῦνης διεπιστώθη ὅτι τὰ 70% ἐκκλησιάζονται σπάνια ἢ καθόλου. Τὰ 90% δὲν ἐξομολογοῦνται, δὲν κοινωνοῦν τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων καὶ δὲν μελετοῦν τὴν Ἁγίαν Γραφὴν ἢ ἄλλα θρησκευτικὰ καὶ ἐποικοδομητικὰ βιβλία. Τὰ 56% ἐκ τῶν διίσταμένων συζύγων δὲν ἔχουν τέκνα. Τὰ 70% μόνις ἔχουν πενταετῆ ἔγγαμον βίον καὶ τὰ 85% ἐστήριζον τὴν αἰτησίαν των διὰ διαζύγιον εἰς τὸν ἰσχυρὸν κλονισμόν τῆς ἐγγάμου συμβιώσεως.

Τί σημαίνουν ὅλα αὐτά; Σημαίνουν ὅτι λείπει ἀπὸ τὰ ἀνδρόγυνα ὁ συνδετικὸς κρίκος. Λείπει Ἐκεῖνος, ποῦ θὰ ἤμποροῦσε νὰ ἐνώσῃ τοὺς διίσταμένους. Λείπει ὁ Χριστός. Τὸ Πνεῦμα τοῦ Χριστοῦ. Ἡ χάρις καὶ ἡ δύναμις τοῦ Χριστοῦ. Λείπει τὸ πνεῦμα τὸ Ἅγιον ποῦ παρέχεται μὲ τὰ Ἀχραντα Μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας μας, καὶ τὸ ὁποῖον φωτίζει καὶ στηρίζει καὶ ζωοποιεῖ τὰς καρδίας καὶ ἐμπνέει τὴν ἀληθινὴν μεταξὺ τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας ἀγάπην.

Ἀνελάβομεν ἔργον δύσκολον. Ἔργον μας εἶναι νὰ φέρωμεν τὸν Χριστὸν μέσα εἰς τὴν κλυδωνιζομένην οἰκογένειαν, διὰ νὰ ζήσῃ αὕτη καὶ νὰ ἀντιμετωπίσῃ νικηφόρος τὰς θυέλλας, ποῦ ἐπιπίπτουν μετὰ λύσεως ἐναντίον της.

Πρεσβύτερος ΚΩΝ. ΓΕΡΑΣΙΜΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΕ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ, ΚΑΝΟΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΑΠΟΡΙΕΣ

203. Κατὰ τὴν εὐλογία « Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ...εἶη μετὰ πάντων ὑμῶν » τῆς θείας λειτουργίας πρέπει νὰ κρατῆ καὶ τὸν ἀέρα ὁ ἱερεὺς καὶ νὰ εὐλογῇ δι' αὐτοῦ τὸν λαόν; (Ἐρώτησις Αἰδεσμ. Ν. Γ.).

204. Εἰς τὸ « Ἄνω σχῶμεν τὰς καρδίας » πρέπει νὰ ἔχωμεν καὶ τὸν ἀέρα εἰς τὴν χεῖρά μας, ἢ νὰ τὸν ἀποθέσωμεν μετὰ τὸ « εἶη μετὰ πάντων ὑμῶν »; (Ἐρώτησις Αἰδεσμ. Ν. Παπανδρέου).

Ἡ εὐλογία τοῦ λαοῦ ὑπὸ τοῦ ἱερέως κατὰ τὴν ἀπαγγελία τῆς ἀποστολικῆς εὐλογίας « Ἡ χάρις... » διὰ τοῦ ἀέρος ἔχει σχέσι μὲ τὸν ριπισμὸ τῶν τιμίων δώρων. Γιὰ τὸν ριπισμὸ γράψαμε στὴν ἀπάντησι στίς ὑπ' ἀριθ. 44 καὶ 45 ἐρωτήσεις. Ἀπὸ τὴν ἀποκάλυψι τῶν δώρων, ὁ διάκονος τὰ ἐρρίπιζε μὲ εἰδικὸ ριπίδιο ἢ μὲ ἓνα κάλυμμα ἢ μὲ τὸν ἀέρα, γιὰ νὰ ἀποδιώκωνται τὰ ἔντομα ἀπὸ τὰ ἱερά σκεύη. Ὅταν δὲν παρίστατο κατὰ τὴν θεία λειτουργία διάκονος, τὸν ριπισμὸ τὸν ἔκαμνε ὁ ἱερεὺς γιὰ τὸν ἴδιον λόγον καὶ μὲ τὰ ἴδια μέσα. Ὅταν δὲ βαθμηδὸν ἐξέλιπαν τὰ ριπίδια, ὁ ριπισμὸς ἐπεκράτησε νὰ γίνεται μόνον μὲ τὸν ἀέρα. Στὴν ἀπάντησι στίς ἐρωτήσεις ἐκεῖνες εἶδαμε, πῶς, ὅταν ἐλησμονήθη ὁ σκοπὸς τῆς πράξεως αὐτῆς, ἐνόμισαν ὅτι οἱ κινήσεις τοῦ ριπισμοῦ ἦσαν εὐλογίες καὶ ὅτι ὁ ἱερεὺς κινῶντας τὸν ἀέρα εὐλογεῖ τὰ δῶρα. Τότε οἱ κινήσεις αὐτὲς ἔγιναν σταυροειδεῖς εὐλογίες. Εὐκόλο ἦταν ἡ εὐλογία τῶν δώρων μὲ τὸν ἀέρα νὰ ἐπεκταθῆ καὶ πρὸς τοὺς πιστοὺς, ἀφοῦ μάλιστα ὁ ἱερεὺς, ποῦ ἐκτελοῦσε τὸν ριπισμὸ, προσπαθοῦσε νὰ μὴ διακόψῃ τὸ ἔργον αὐτὸ παρά μόνον γιὰ ἐλάχιστον χρόνον, γιὰ νὰ μὴ μείνουν ἐκτεθειμένα τὰ δῶρα στὴν διάθεσι τῶν «ἵπταμένων ζώων», ὅπως γράφουν τὰ κείμενα. Ἄν μάλιστα λάβωμε ὑπ' ὄψιν ὅτι κατὰ μία ἐνδιάμεσο ἐποχῇ ὁ ἱερεὺς δὲν ἐξήρχετο κἀν ἀπὸ τὴν ὥραία πύλη γιὰ νὰ στραφῇ πρὸς τὸν λαόν, οὔτε κατὰ τὸ « Ἡ χάρις... », οὔτε κατὰ τὸ « Ἄνω σχῶμεν τὰς καρδίας » κλπ., κατανοοῦμε καὶ γιὰ τὴν δὲν ἐπέθεταν οὐδὲ ἐπὶ στιγμὴ τὸ κάλυμμα, οὔτε διέκοπταν τὸ ἔργον τοῦ ριπισμοῦ. Αὐτὸ ἀκριβῶς γίνεται καὶ σήμερον στίς Μονὲς τοῦ Ἁγίου Ὁρους· ἡ ὥραία πύλη κλείνεται μετὰ τὴν εἴσοδον τῶν δώρων καὶ

παραμένει κλειστή μέχρι τὴν ὥρα τῆς κοινωνίας τοῦ λαοῦ. Ὁ διάλογος, μὲ τὸν ὁποῖον ἀρχίζει ἡ ἀναφορά, καὶ οἱ εὐλογίες δίδονται χωρὶς νὰ ἀνοιχθῇ τὸ καταπέτασμα ἀπὸ τὸ βῆμα.

“Ὅτι ὅμως ἡ εὐλογία μὲ τὸν ἀέρα κατὰ τὸ «Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ...» εἶναι ἓνα πολὺ μεταγενέστερο ἔθιμο ποὺ εἰσῆλθε στὴν λειτουργικὴ μας πράξι κατὰ τοὺς χρόνους τῆς Τουρκοκρατίας, μποροῦμε νὰ τὸ συναγάγωμε ἀπὸ τὶς μαρτυρίες τῶν χειρογράφων. Κανένα ἀπὸ αὐτὰ δὲν ὀμιλεῖ γιὰ εὐλογία μὲ τὸν ἀέρα, ἀλλὰ οὔτε καὶ τὰ ἔντυπα, ἐκτός, καθ’ ὅσον τοῦλάχιστον γνωρίζω, ἀπὸ τὸ «Ἱεροτελεστικὸν» τοῦ μακαριστοῦ ἀρχιεπισκόπου Χρυσοστόμου (Φιλίππων καὶ Νεαπόλεως), τὴν ἔκδοσι τῶν Λειτουργιῶν τοῦ Σαλιβέρου καὶ τὸ «Ἱερατικὸν» τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, τοῦ ἔτους 1962. Ἀντιθέτως μάλιστα οἱ ἐνδείξεις τῶν χειρογράφων εἶναι σαφεῖς καὶ ὁμοφώνως μαρτυροῦν, ὅτι ὁ ἀῆρ δὲν εὐρίσκετο κατὰ τὴν ὥρα τῆς ἀπαγγελίας τῆς ἀποστολικῆς εὐλογίας στὰ χέρια τοῦ ἱερέως. Ἔτσι ἡ «Διάταξις τῆς θείας Λειτουργίας» τοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Φιλοθέου διατάσσει ρητῶς ὅτι ὅταν ὁ διάκονος λέγῃ τὸ «Στῶμεν καλῶς», «ὁ ἱερεὺς αἴρει τὸν ἀέρα ἀπὸ τῶν ἁγίων... καὶ τοῦτον μὲν ἀσπασάμενος μετατίθησιν, ἐκφωνεῖ δὲ οὕτως: «Ἡ χάρις...». Τὸν ἀέρα μάλιστα δὲν τὸν ἐδίπλωνε κἀν ὁ ἱερεὺς, ἀλλ’ ὁ διάκονος, ὁ ὁποῖος μετὰ τὴν εἴσοδό του στὸ βῆμα «διπλοῖ τὸν ἀέρα καὶ τὰ καλύμματα καὶ τίθησιν ἐν μέρει». Ἀνάλογα μαρτυροῦν καὶ οἱ τυπικὲς διατάξεις τῶν χειρογράφων τῶν λειτουργιῶν.

Χαρακτηριστικὴ εἶναι ἡ τυπικὴ διάταξις τοῦ κώδικος Σινᾶ 986 τοῦ ΙΕ’ αἰῶνος: «ὁ δὲ ἱερεὺς διπλοῖ τὸν ἀέρα, ἐπιλέγων μυστικῶς καὶ τὸ «Ἄγιος ὁ Θεός, ἅγιος ἰσχυρός, ἅγιος ἀθάνατος, ἐλέησον ἡμᾶς», καὶ ἀσπασάμενος αὐτόν, ἐπιτίθησιν ἐπάνω τοῦ καλύμματος τοῦ δίσκου, ὡς ἀποτελέσαι διὰ τῶν δύο τύπον σταυροῦ καὶ εὐθὺς ἐκφωνεῖ: «Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ...». Εἰσελθὼν δὲ ὁ διάκονος καὶ λαβὼν ριπίδιον ἢ κάλυμμα, ἀποσобоεῖ τὰς μυίας ἐκ τῶν ἁγίων».

Ἀφοῦ λοιπὸν ἡ εὐλογία μὲ τὸν ἀέρα κατὰ τὸ «Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ...» δὲν ἔχει κανένα νόημα καὶ οὔτε ἀπὸ τὴν παράδοσι μαρτυρεῖται, πολὺ περισσότερο δὲν δικαιολογεῖται ἢ κατὰ τὸ «Ἄνω σχῶμεν τὰς καρδίας» ὑψώσεις πρὸς τὸν οὐρανὸ τοῦ ἀέρος. Ὀφείλεται δὲ καὶ αὐτὸ σὲ ἀνάλογο λόγο: ἐφ’ ὅσον δηλαδὴ ἐπεκράτησε νὰ εὐλογῇ ὁ ἱερεὺς μὲ τὸν ἀέρα, ἐξακολουθοῦσε νὰ τὸ κρατῇ καὶ κατὰ τὸν διάλογό του μὲ τὸν λαό, συνοδεύοντας μὲ αὐτὸν τὶς κατὰ παράδοσιν χειρονομίες του. Ἡ ἐνδιάμεσος πράξις, νὰ ἀποθέτῃ δηλαδὴ τὸν ἀέρα μετὰ τὴν εὐλογία, δὲν ἔχει λόγο νὰ

Στὸ περιθώριο τῆς Ἀγίας Γραφῆς

ΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΑΓΙΑ ΓΡΑΦΗ

Ἡ ποίηση τῆς Ἀγίας Γραφῆς διαφέρει ἀπὸ τῆ θύραθεν σὲ πολλά. Ἡ κύρια ὁμως διαφορὰ ἐγκειται στὸ ὅτι ἡ ποίηση τῆς Ἀγίας Γραφῆς ἐξαγιάζει τὴν ὁμορφιά τῆς κτίσεως καὶ τῶν ἀνθρωπίνων αἰσθημάτων καὶ τὴν κυριεύει. Ἐνῶ ἡ μακριὰ ἀπὸ τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ ποίηση δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο παρὰ μιὰ αἰσθησιολογία θανάτου ἀπέναντι σ' αὐτὴ τὴν ὁμορφιά, πὺ μετὰ τὸ προπατορικὸ ἁμάρτημα εἶναι φευγαλέα, ὅπως καὶ ὁ ἄνθρωπος βγαίνοντας ἀπὸ τὴν Ἐδέμ ἦταν καταδικασμένος νὰ φεύγῃ πρὸς τὴ φθορὰ καὶ τὸν θάνατο.

Η ΕΙΚΟΝΑ

Ἡ εἰκόνα, στὴν Ὁρθόδοξο Ἐκκλησίᾳ, εἶναι θέμα ὁλόκληρης εἰδικῆς θεολογίας, πὺ θαυμάσια τὴν ἐκθέτει ὁ Λεωνίδας Οὐσπένσκυ στὸ ἔργο του «La théologie de l' Icône». Ἐδῶ στὴν Ἑλλάδα, ὑπέροχες σελίδες γύρω ἀπ' αὐτὸ τὸ θέμα ἔδωσε ὁ μακαριστὸς Φώτης Κόντογλου. Ὅλη αὐτὴ ἡ θεολογία τῆς Εἰκόνας, πὺ εἶναι ἰδιαίτερα ἀξιομελέτητη ἀπὸ τὴν πλευρὰ τῆς γνήσιας πνευματικῆς ἀντιστοιχίας καὶ συνέπειας τῆς ὀρθοδόξου εἰκόνας ἀπέναντι στὸ ἱστορικὸ γράμμα καὶ στὸ πνεῦμα τῆς Ἀ-

ὕφίσταται, ἀφοῦ καὶ ἡ εὐλογία κακῶς δίδεται μὲ αὐτὸν καὶ θὰ ἀναγκάσῃ τὸν ἱερέα νὰ ἐπιστρέψῃ στὸ θυσιαστήριο κατὰ τὴν ὥρα τοῦ διαλόγου, πρᾶγμα πὺ θὰ προκαλέσῃ ἄσκοπες μετακινήσεις του.

Ὁ ἀήρ, κατὰ τὰ ἀνωτέρω, μετὰ τὸν ριπισμό καὶ πρὸ τῆς ἀποστολικῆς εὐλογίας, πρέπει νὰ ἀφήνεται ἀπὸ τὸν ἱερέα στὴν ἁγία τράπεζα, (ἐν μέρει), ὅπως μαρτυρεῖται ἀπὸ τὰ χειρόγραφα.

γίας Γραφής, ἔχει ἀλήθειες περιούσιες, συνδεδεμένες με τὴν καρδιά τῆς ὀρθοδόξου πνευματικότητος.

Ἄλλὰ ἡ ἔξαρση τῆς σημασίας τῆς εἰκόνας κάνει νὰ λησμονῆται μιὰ ἱστορική προϋπόθεση, πού βρίσκεται στὴν ἀρχή, σὰν αἰτιολογικὸς παράγων: ὅτι ἡ εἰκόνα ἦταν καὶ μιὰ πρακτικὴ ἀνάγκη τῆς Ἐκκλησίας γιὰ τὴ διδασκαλία τῶν πολλῶν, πού κατὰ τὰ παλιὰ χρόνια ἦταν ἀναλόγητοι καὶ με τὴν εἰκονογραφία μάθαιναν πιὸ εὐκόλα καὶ πιὸ ἀσφαλῶς τὸ περιεχόμενον τῆς χριστιανικῆς πίστεως.

Ὁ λόγος αὐτός, στοὺς αὐριανοὺς καιροὺς, δὲν θὰ ὑπάρχει σχεδὸν ὀλότελα. Ἡ εἰκόνα ὅμως θὰ ἔχη χωρὶς ἄλλο τὴ θέση τῆς στὴν Ἐκκλησία, γιατί με τὸ ὑψηλὸ καὶ καθαρὸ πνευματικὸν τῆς περιεχόμενον θὰ εἶναι ἐξ ἴσου ἀπαραίτητη στὶς ψυχές, χωρὶς νὰ ἀναφέρουμε καὶ τὴν ἀντικειμενικὴ αἰσθητικὴ ἀξία αὐτῆς τῆς Τέχνης.

ΑΓΙΑ ΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟ ΠΝΕΥΜΑ

Ἡ Ἁγία Γραφή εἶναι ἡ ἀπώτερη, ἀλλὰ καὶ πιὸ σπουδαία πηγή τοῦ οἰκουμενικοῦ πνεύματος. Ὄντας κοινὸ κτῆμα ὅλων τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ Ὁμολογιῶν, εἶναι καὶ κοινὴ ἡ συνείδηση ὅτι ἡ ἀναζήτησις σ' αὐτὴ ἐμπνεύσεων καὶ κινήτρων ἀποτελεῖ τὸν πρωτεύοντα καὶ πιὸ ἀσφαλῆ δρόμον γιὰ τὴν ἐπίτευξιν τοῦ οἰκουμενικοῦ σκοποῦ, τὴν ἐπανάνωσιν τῆς χριστιανωσύνης.

Ἡ Ἁγία Γραφή, πέρα ἀπὸ τὶς δογματικὰς καὶ θεσμιτικὰς ἰδιομορφίας, πού χωρίζουν τὸν χριστιανισμόν, εἶναι ἡ ἀφετηρία καὶ τὸ τέλος τῶν οἰκουμενικῶν προσπαθειῶν, οἱ ὁποῖες πρέπει νὰ ξεκινοῦν ἀπ' αὐτὴ καὶ νὰ ὀδηγοῦν σ' αὐτὴ, ἂν θέλουμε νὰ εὐδοθοῦν καὶ νὰ ἀποδειχθοῦν γόνιμες καὶ ἀποδοτικὰς. Μὲς ἀπὸ τὴν Ἁγία Γραφή μᾶς μιλά τὸ Παράκλητον Πνεῦμα, πού κατὰ τὴν ὑπόσχεσιν τοῦ Χριστοῦ «ὀδηγήσει ἡμᾶς εἰς πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν» Ἰω. ιστ' 13). Καὶ ἡ «πᾶσα ἀλήθεια» δὲν βρίσκεται πουθενά ἄλλοῦ ἔξω ἀπὸ τὴ Γραφή. Τὰ δόγματα δὲν μποροῦν νὰ σταθοῦν ἂν δὲν ἐρείδωνται στὰ γραφικὰ δεδομένα. Ἡ ζωὴ κάθε Ἐκκλησίας

δὲν μπορεῖ νὰ δικαιωθῆ ἂν δὲν συνεχίζη τὶς γραμμές, πού ἡ Γραφή χάραξε, ἂν δὲν εἶναι μιὰ ἀβίαστη συμφωνία πρὸς ὅ,τι ἡ Γραφή διδάσκει καὶ προβάλλει ὡς ζωή.

Ἔτσι, στὶς ἡμέρες μας, οἱ βιβλικές σπουδές καλοῦνται νὰ διαδραματίσουν ἀποφασιστικό μέρος στὴ διαμόρφωση τῆς οἰκουμενικῆς κινήσεως, θέτοντας τὶς βάσεις γιὰ τὴν ἀναθεώρηση τοῦ χριστιανισμοῦ. Ὅσο βιβλικώτερος θὰ γίνεται ὁ χριστιανισμός, τόσο μεγαλύτερε θὰ ἀποβαίνουν οἱ ἐλπίδες γιὰ τὴν ἐπιτυχίες τοῦ οἰκουμενικοῦ ἔργου, γιὰ τὴ φωτεινὴ καὶ ρεαλιστικὴ πρόοδό του.

Ἡ ἐπιστροφή αὐτὴ στὴ Γραφή δὲ σημαίνει ὑποτίμηση πρὸς τὶς ἐπὶ μέρους Παραδόσεις, ἕνα ἐκ τῶν προτέρων παραμερίσματός, μιὰ χιμαιρικὴ γύμνωση ἀπ' αὐτές. Σημαίνει μιὰ δοκιμὴ τους ὡς πρὸς τὴ συνέπεια πού τὶς χαρακτηρίζει ἀπέναντι στὴ Γραφή. Σημαίνει ἀκόμη ἕνα ἐμπλουτισμὸ καὶ μιὰ ἐνίσχυση ὄσων στοιχείων τους ἀποτελοῦν αὐτὴ τὴ συνέπεια.

Τὸ πρᾶγμα δὲν εἶναι εὐκόλο, ἂν ληφθῆ ὑπ' ὄψη ὅτι ἡ Βιβλικὴ Θεολογία εἶναι ἕνας κλάδος ἀκόμα ὑπὸ ἀνάπτυξη καὶ ὅτι οἱ ὁμολογιακὲς ἀποχρώσεις δὲν λείπουν, παρὰ τὴν ἐπιστημονικὴ ἐπιβολὴ ἀπόψεων, πού προέρχεται ἀπὸ τὴν Ἑρμηνευτικὴ (Φιλολογικὴ Κριτικὴ, Ἀρχαιολογία, Ἱστορία κ.λ.π.). Ἀλλὰ οἱ δυσκολίες δὲν θὰ εἶναι ἀξεπέραστες μὲ τὸν καιρὸ καὶ ἡ ἐπιστήμη θὰ μπορέσῃ ἀσφαλῶς νὰ καθάρισῃ τὸ ἔδαφος ἀπὸ πολλὰ ἐμπόδια καὶ ἀπὸ πολλὴ σύγχυση, πού ὡς σήμερα εἶναι μιὰ πραγματικότης.

ΟΙ ΓΕΝΝΩΜΕΝΟΙ

Ὅπως ὁ κατὰ φύση Υἱὸς τοῦ Θεοῦ εἶναι Υἱὸς ὄχι μονάχα γεννημένος, ἀλλὰ καὶ γεννώμενος, ἔτσι καὶ ὁ κατὰ χάρι υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ ἄνθρωπος, εἶναι ἕνας γεννώμενος, ἂν ληφθῆ ὑπ' ὄψη ἡ ψυχοσωματικὴ του ὑπόστασις ἐδῶ στὴ Γῆ. Ἡ ζωὴ του εἶναι μιὰ διαρκὴς γέννησις, ἕνα κάθε φορὰ ἔγκαιρο βῆμα πρὸς τὴν ὑπαρξὴ μετὰ τὴ φθορά. Οἱ συλλειτουργίες τοῦ σώματος καὶ τῆς ψυχῆς συνεχίζονται χάρι στὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ, πού ὅταν λείψῃ, «ἐπιστρέφομεν εἰς τὸν χοῦν ἡμῶν» (Ψαλμ. ργ' 29).

ΤΟ ΓΙΩΤΑ ΚΑΙ Η ΚΕΡΑΙΑ

Ἡ Καινὴ Διαθήκη δὲν κατάργησε οὔτε ἓνα γιώτα καὶ οὔτε μὰ κεραία τῆς Παλαιᾶς, κατὰ τὴ βεβαίωση τοῦ Χριστοῦ (Ματθ. ε' 18). Αὐτό, ἀπὸ πρώτη ὄψη, δὲν εἶναι κατανοητό. Γιατὶ ἡ Καινὴ Διαθήκη εἶναι πράγματι τόσο ρηξικέλευθα «καινὴ», ὥστε σὲ διάφορα σημεῖα ἀνατρέπει ἀντιλήψεις τῆς Παλαιᾶς, ἰδίως σὲ ὅ,τι ἀφορᾷ τὸν ἠθικὸ Νόμο. Τὸ πιὸ πρόχειρο παράδειγμα: ἀντικαθιστᾷ τὸν νόμο τῆς ἀνταποδόσεως τοῦ κακοῦ μὲ τὴν ἐντολὴ τῆς ἀγάπης πρὸς τοὺς ἐχθρούς, τῆς εὐλογίας ἀπέναντι στὴν κατάρρα (Λουκ. στ' 28).

Τὸ πνεῦμα ὅμως τῶν λόγων τοῦ Κυρίου εἶναι ὅτι ἡ Παλαιὰ Διαθήκη, σὰν προετοιμασία καὶ προτύπωση τῆς Καινῆς, ἔχει σημασία πού δὲν μειώνεται σὲ τίποτε κάτω ἀπ' αὐτὴ τὴ συνάρτηση. Οἱ δύο Διαθηκὲς δικαιώνουν ἢ μὰ τὴν ἄλλη ἱστορικά, συμβολικὰ καὶ πνευματικὰ. Ὅταν ἦλθε ἡ Χάρη (Καινὴ Διαθήκη), ὁ Νόμος προσέλαβε μέσα στοῦ δικό της φῶς ὀλόκληρο τὸ νόημά του καὶ ἡ Θεολογία τῆς Ἐκκλησίας ἀντλεῖ ἀπ' αὐτὸ τὸ νόημα ὀλοένα στοιχεῖα γιὰ τὴν ἐμβάθυνσή της στὴν Καινὴ Διαθήκη, στὴν τελεία ἐν Χριστῷ ἀποκάλυψη.

Η ΥΠΑΡΞΙΑΚΗ ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Ἡ ὑπαρξιακὴ Θεολογία ξεκινᾷ ἀπὸ τὶς δύο ἀπόλυτες προϋποθέσεις γιὰ τὴν οἰκοδομὴ τῆς γνήσιας καὶ ζωντανῆς θεολογικῆς σκέψεως: ἀπὸ τὴν Ἁγία Γραφή καὶ ἀπὸ τὸ προσωπικὸ βίωμα. Ἔτσι, ἀκόμα καὶ ἔξω ἀπὸ τὴν Ὁρθόδοξο Ἐκκλησία, ἐνῶ συχνὰ παραπαίει μὰ καὶ δὲν διαφωτίζεται ἀπὸ τὸ ὀρθὸ καὶ ἀμώμητο δόγμα, κατορθώνει νὰ προσφέρῃ ὕψιστες ὑπηρεσίες στὸν Χριστιανικὸ στοχασμό, νὰ τοῦ ἀνοίγῃ ὀρίζοντες, πού πολλὰ καὶ θετικὰ ὑπόσχονται. Ὅσο πιὸ ὑπαρξιακὴ γίνεται ἡ Θεολογία, τόσο καὶ πιὸ κοντὰ στὴ Γραφή καὶ στοὺς Πατέρες ὀδηγεῖ. Πρᾶγμα πού, σὲ τελευταία ἀνάλυση, σημαίνει: πιὸ κοντὰ στοῦ πνεῦμα τῆς ἀρχαίας ἐνωμένης Ἐκκλησίας, τὸ πνεῦμα τῆς Ὁρθοδοξίας.

ΒΑΣ. ΜΟΥΣΤΑΚΗΣ

ΟΙΚΟΙ

ΕΙΚΟΣΙΤΕΣΣΑΡΕΣ ΚΑΤ' ΑΛΦΑΒΗΤΟΝ
ΕΙΣ ΤΟΝ ΟΣΙΟΝ ΚΑΙ ΘΑΥΜΑΤΟΥΡΓΟΝ

Ν Ι Κ Α Ν Ο Ρ Α

ΤΟΝ ΕΝ Τῷ ΟΡΕΙ ΤΟΥ ΚΑΛΛΙΣΤΡΑΤΟΥ ΑΣΚΗΣΑΝΤΑ

Κοντάκιον Ἦχος πλ. δ'.

Τῆ Ἵ Ὑπερμάχῳ Στρατηγῷ.

Τὸν ἐν ὁσίοις θαυμαστὸν θεῖον Νικάνορα
ἀνευφημήσωμεν, πιστοί, ἐνθέοις, ἄσμασι,
τὸν ὡς ἥλιον ἐκλάμπαντα ἐν τῷ κόσμῳ
καὶ διώξαντα ἀγνοίας τὴν σκοτόμαιναν
καὶ τὴν ἔπαρσιν δαιμόνων καταρράξαντα,
τούτῳ κράζοντες· Χαίροις, Πάτερ τρισόλβιε.

Οἱ οἴκοι

Αγγελος ἄλλος ὠφθης ἐπὶ γῆς βιοτεύων, θεσπέσιε
Νικάνορ, ὡς ὄντως· ὑπερβὰς γὰρ θεσμούς φυσικούς
κούς, ὡς παρόντα προεώρας τὰ μέλλοντα· διόπερ πάντες
ἐξιστάμενοι ἐβόων σοι τοιαῦτα.

Χαῖρε, τὸ κλέος Θεσσαλονίκης·
χαῖρε, λαμπρᾶς ὁ ἐπώνυμος νίκης.

Χαῖρε, ἑρθοδόξων γονέων τὸ βλάστημα·
χαῖρε, εὐσεβούντων ἀπάντων ἐντρύφημα.

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 632 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 21 τεύχους.

Χαῖρε, ὅτι προελήλυθας ἐκ γαστρὸς στερωτικῆς·
χαῖρε, ὅτι πεπολίτευσαι ἐν γῆ ὡς ὁ Βαπτιστής.

Χαῖρε, ὅτι παρείδες τὰ ἐν γῆ νηπιόθεν·
χαῖρε, ὅτι ἐδέξω φωτισμὸν οὐρανόθεν.

Χαῖρε, λαμπτήρ τοῦ κόσμου ἀείφωτε·
χαῖρε, κλεινῶν ὁσίων ὁμόσκηγε.

Χαῖρε, δι' οὗ ἐπαγάλλεται κτίσις·
χαῖρε, δι' οὗ ἐδοξάσθη ὁ Κτίστης.

Χαίροις, Νικάνορ ὅσιε.

Βλέποντες οἱ τεκόντες σε, Νικάνορ θεόφρον, θαυμάσιον ἀνύοντα βίον, ἡλικίας ἔτι ἐκ παίδων, ἐκπλητόμενοι Θεὸν ἐμεγάλυνον, αὐτοῖς τοιοῦτο τέκνον χαρισάμενον αὐτῷ, βοῶντες.

Ἐλληλούια.

Γνωσιν θεῖαν συλλέξας, ὡς ἀσύλητον ὄλβον, ἐκ Πνεύματος τῶν θησαυρισμάτων τῶν ἀμφοῖν Διαθηκῶν, ἐταμίευσας, Ὅσιε, καὶ ὥφθης οὕτω μεγαλέμπορος, ἀκούων παρ' ἡμῶν τοιαῦτα.

Χαῖρε, σαρκὸς τὰς ὁρμὰς συστεύλας·
χαῖρε, ἐχθρῶν καθελῶν τὰς στήλας.

Χαῖρε, ἐγκρατείας κανῶν ἀκριβέστατος·
χαῖρε προσευχὴν ἐξασκήσας ἀθόλωτον.

Χαῖρε, πλοῦτον ὁ τοῖς πένησιν διανείμας πατρικόν·
χαῖρε, ὅτι καταπέφλεξαι ζήλω ὄντως θεϊκῷ.

Χαῖρε, ὁ τῶν Ἀγγέλων ζηλωσάμενος βίον·
χαῖρε, ὁ καταπτύσας τὰς βουλάς δαιμονίων.

Χαῖρε, ὡς φῶς ἐκλάμψας τοῖς πέρασι·
χαῖρε, ὁ μέγας ὄντως ἐν τέρασι.

Χαῖρε, ζυγὸν τοῦ Κυρίου ὁ ἄρας·
χαῖρε, Χριστοῦ ἀμπελῶνος ἐργάτα.

Χαίροις, Νικάνορ ὅσιε.

Δύναμις τοῦ Ὑψίστου, σὲ ἐνίσχυε, Πάτερ, τὴν κλί-
μακα τὴν θείαν ὡς ὄντως ἀνερχόμενον τῶν ἀρετῶν,
ἧ Θεὸς τρισήλιος ἐπεστήρικτο· πρὸς ὃν περ φθάσαι
ἔσπευδες, κραυγάζων ἀσιγήτως, μάκαρ.

Ἀλληλούϊα.

Εἴχων ἀεὶ τὸν φόβον σύνοικον τοῦ Κυρίου, σοφίας
ὡς θεμέλιον θείας, ὄντως ἀκρογωνιαίου Ἰησοῦ
εἰς ναὸν αὐτοῦ συνωκοδόμησαι ἅγιον· διό σοι προτρε-
πόμεθα βοᾶν τοιαῦτα.

Χαῖρε, πολλῶν ὀρφανῶν προστάτης·
χαῖρε, τροφεῦ τῶν πεινῶντων αὔθις.

Χαῖρε, ἀρετῶν ἀπασῶν τὸ θησαύρισμα·
χαῖρε, μοναστῶν τὸ περίπυστον καύχημα.

Χαῖρε, ἀγαλμα θεότευκτον τῆς ἀγάπης ἐν Χριστῶ·
χαῖρε, βίον ἐξασκήσας τε ἐν τῇ γῆ ἀγγελικόν.

Χαῖρε, τῶν Ἀποστόλων ὁ ὁμότροπος ὄντως·
χαῖρε, τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ κληρονόμος.

Χαῖρε, πιστῶν μεσίτης πρὸς Κύριον·
χαῖρε, δεινοῦ Σατὰν ἐλατήριον.

Χαῖρε, ζωῆς ἐραστὰ τῆς ἀγήρω·
χαῖρε, ἀνδρῶν μιμητὰ τῶν ἁγίων.

Χαίροις, Νικάνορ ὅσιε.

Ζήλω τῆς ἡσυχίας πυρακτούμενος, μάκαρ, καὶ φίλ-
τρῳ βεβλημένος τῷ θείῳ, ἐν παννύχοις εὐχαῖς καρ-
τερῶν καὶ δεήσεσι πρὸς Κύριον, "Οσιε, τῷ πνεύματι τὸ
σῶμα καθυπέταξας, Θεῷ κραυγάζων.

Ἄλληλούϊα.

Η"κουσε τὴν σὴν φήμην ὁ κλεινὸς Ἱεράρχης, καὶ
βίου ἀκραιφνὲς τοῦ σοῦ, Μάκαρ, καὶ ὡς λύχνον
ἐν λυχνίᾳ σε εὐθύς πρεσβυτέρων καὶ ἄκοντα τίθησι,
φωτίζειν τοὺς βοῶντάς σοι, φωναῖς ἀσιγήτοις ταῦτα.

Χαῖρε, τὸ κλέος τῶν ἱερέων·

χαῖρε, ἀντίληψις δεομένων.

Χαῖρε, τῶν δαιμόνων, παμμάκαρ, ἀντίπαλε·

χαῖρε, τῶν Ἀγγέλων τῶν θεῶν συνόμιλε.

Χαῖρε, ὅτι οὐράνια ἐπεπόθησας σοφῶς·

χαῖρε, ὅτι κατεπάτησας ἡδονὰς τὰς τῆς σαρκός.

Χαῖρε, ὁ διανύσας ἰσαπόστολον τρίβον·

χαῖρε, ὁ διαρρήξας σχέσιν πᾶσαν γητῶν.

Χαῖρε, τερπνὴ κιθάρα τοῦ Πνεύματος·

χαῖρε, σοφὲ θαυμάτων τὸ πέλαγος.

Χαῖρε, δι' οὗ ὁ Σατὰν ἐτροπώθη·

χαῖρε, δι' οὗ ὁ Χριστὸς ἐκηρύχθη.

Χαίροις, Νικάνορ ὄσιε.

Θεοφώτιστος στῦλος τοὺς πιστοὺς καταυγάζων, νυκτὶ
κεκρατημένους δουλείας, καθωράθης, Νικάνορ σοφέ,
καὶ νεφέλη καύσωνας ἀναστέλλουσα τῷ θείῳ σου
κηρύγματι, καὶ πάντας καταπείθων κράζειν.

Ἄλληλούϊα.

Ιδον δῆμοι Ἀγγέλων καὶ ἐκρότησαν ἅμα τὸ ἔνθεον
τῆς σῆς πολιτείας, καὶ δαιμόνων τε φρίκη πληθὺς
συνεσχέθη μὴ τολμῶσ' ἀτενίσαι σοι· βροτοὶ δὲ τοὺς ἀγῶ-
νάς σου θαυμάζοντες, πιστῶς βοῶμεν.

Χαῖρε, ὁ κήρυξ τῆς μετανοίας·

χαῖρε, τὸ αὖχος τῆς Ἐκκλησίας.

Χαῖρε, ὁ κρατύνας, πιστοὺς εἰς εὐσέβειαν·

χαῖρε, ὁ λιπών σου τοῦ γένους τὴν εὐκλειαν.

Χαῖρε, ὄργανον κρούμενον θείῳ πλήκτρῳ μυστικῶς·

χαῖρε, ἄρουραν νεώσας σου τῆς ψυχῆς ἀσκητικῶς.

Χαῖρε, θείῳ ἀρότρῳ ὁ βαλὼν σου τὴν χεῖρα·

χαῖρε, ἀνεπιστρόφως τεμὼν αὐλακα θείαν.

Χαῖρε, πυρσὸς ἀσκήσεως μέγιστος·

χαῖρε, φρουρὸς τῶν δούλων σου κράτιστος.

Χαῖρε, πολλῶν ὁδηγὲ πρὸς τὰ ἄνω·

χαῖρε, πηγὴ ἀκενώτων θαυμάτων.

Χαίροις, Νικάνορ ὅσιε.

Κύριος οὐρανόθεν, Ἀρβαὰμ ὡσπερ ἄλλον, κελεύσας
σε λιπεῖν γῆν πατρώαν καὶ εἰς ὄρος ταχὺ ἀνελθεῖν
Καλλιστράτου σαφῶς ἐπηγγείλατο ἐν βίῳ παντὶ συν-
εῖναί σοι· ᾧ πειθαρχῶν ἐβόας ψάλλων.

Ἀλληλούϊα.

Λάμπας ἐν Σαρακίνη, ὡς λαμπρὸς ἑωσφόρος, δαιμόνων
ἠλευθέρωσας πλείστους· παραλύτους τε λόγῳ εὐθὺς
καὶ αἱμορροῦσας ἰάσω, Ὅσιε, οἳ σε πιστῶς τιμῶντες,
ἐβῶν χαρμοσύνης ταῦτα.

Χαῖρε, ἀνόρθωσις παραλύτων·

χαῖρε, ἀπέλασις δαιμονίων.

Χαῖρε, αἰμορροίας ὁ λόγῳ στησαμενος·
χαῖρε, ἀσθενείας πολλές ἰασάμενος.

Χαῖρε, ἄνθος τῆς ἀσκήσεως, μοναστῶν ὑπογραμμός·
χαῖρε, πύργος ἀδαμάντινος καρτερίας ἀληθῶς·

Χαῖρε, τῶν μονοτρόπων ἀσφαλῆς ὁδηγία·
χαῖρε, κεκακωμένων ταχινὴ προστασία.

Χαῖρε, τρυφῆς τῆς θείας συμμετοχῆ·
χαῖρε, χοροῦ δικαίων συνόμιλε.

Χαῖρε, πενήτων ἡ παραμυθία.
χαῖρε, χηρῶν τε ἡ ἐπικουρία.

Χαίροις, Νικάνορ ὅσιε.

Μέγας σημειοφόρος ἐν ὁσίοις ὡς ὄντως διέπρεψας,
Νικάνορ θεόφρον, διὸ πίστει τοὺς σοὺς ὑπὲρ
φύσιν ἀγῶνας καὶ τὰ τρόπαια ἢ τῶν πιστῶν ὁμήγουρις
Κυρίῳ ἀσιγήτως κράζει.

Ἄλληλούϊα.

Νίκης τρόπαια ἤρας φερωνύμως, Τρισμάκαρ, κατὰ
τῶν νοητῶν ἀντιπάλων· τὰς σκαιὰς γὰρ ἐνέδρας
αὐτῶν ὡς ἰστὸν ἀράχνης, σοφέ, διέλυσας, διὸ πιστοὶ
θθυμάζοντες, ὦδαῖς σοι ἐκβοῶμεν ταῦτα.

Χαῖρε, ὁ μύστης τῶν οὐρανίων·
χαῖρε, ὁ γνώστης τῶν ἀπορρήτων.

Χαῖρε, τὸ κατάκαρπον δένδρον τῆς χάριτος·
χαῖρε, ταπεινώσεως βάθος ἀμέτρητον.

Χαῖρε, στάθμη διακρίσεως, ἀσκητῶν ἡ χαρμονή.
χαῖρε, ἄστρον τηλαυγέστατον, δαδουχοῦν πᾶσαν
[τὴν γῆν.

Χαῖρε, λίθος ἐπάρσεις δυσμενῶν ὁ συντρίβων·
χαῖρε, κώδων ἐξ ὕπνου ραθυμίαις ἐγείρων.

Χαῖρε, κρατῆρ ναμάτων τοῦ Πνεύματος.
χαῖρε, φωστήρ Παμμάκαρ, φανότατος.

Χαῖρε, Χριστοῦ ὁ διάπυρος λάτρης.
χαῖρε, πατήρ ὀρφανῶν καὶ προστάτης.

Χαίροις, Νικάνορ ὅσιε.

Ενωθεὶς παντὸς κόσμου, παμμακάριστε Πάτερ, εἰς
ἕψος ἀκραιφνοῦς πολιτείας ἀνηνέχθης ὄντως, Νι-
κάνορ σοφέ, καὶ Ἀγγέλοις τοῖς θείοις ἐξωμοίωσαι·
διόπερ τῷ ἐνδυναμοῦντί σε Χριστῷ αἰεὶ ἐβόας.

Ἄλληλούϊα.

Ολοφύχως τῷ Κτίστη τῶν ἀπάντων, θεόφρον, αἰεὶ
σοι εὐχομένῳ, Νικάνορ, πειρασμοὺς καὶ φόβητρα
ἐχθρὸς ὁ χαιρέκακος ἀγρίως διήγειρεν· ὄνπερ, Πάτερ,
τροπωσάμενος, ἀκούεις παρ' ἡμῶν τοιαῦτα.

Χαῖρε, στερρὸς καρτερίας ἄκμων·
χαῖρε, ἐχθρῶν καθαιρέτα πάντων.

Χαῖρε, Καλλιστράτου τοῦ ὄρουσ τὸ καύχημα·
χαῖρε, τῶν Σερβίων τὸ θεῖον ἐντρύφημα.

Χαῖρε, κλέος ὑπερθύμαστον τῆς Κοζάνης ἀληθῶς·
χαῖρε, ἄνθος τὸ ἠδύπνοον, Θεοφόρε, Γρεβενῶν.

Χαῖρε, τῆς Σιατίστης βοηθὸς καὶ προστάτης·
χαῖρε, Θεσσαλονίκης ὠραιότατος ὄρηξ.

Χαῖρε, δι' οὗ ἠττήθησαν πνεύματα
χαῖρε, δι' οὗ ἰῶνται νοσήματα.

Χαῖρε, Χριστοῦ Ἐκκλησίας φαιδρότης·
χαῖρε, πολλῶν ἀληθῆς κοσμιότης.

Χαίροις, Νικάνορ ὅσιε.

Πᾶσαν ἡσκησας, Πάτερ, ἀρετὴν ἐν τῷ κόσμῳ, διό
περ σοι ἀπόκειται ὄντως ὁ τῆς δόξης στέφανος,
σοφέ, ὃν σοι ἀποδώσει κριτῆς ὁ δίκαιος· ᾧ νῦν τε παρι-
στάμενος, γηθόμενος κραυγάζεις ἀσιγήτως.

Ἄλληλούϊα.

Ρεῖθρα ἀπειρα βλύζει ἰαμάτων ἢ θήκη τῶν θείων καὶ
σεπτῶν σου λειψάνων, ἐξ ὧν ἀρνούμενοι πιστοὶ εἰς
ὑγείαν ψυχῆς τε καὶ σώματος, τὴν χάριν σου δοξά-
ζοντες, βοῶμέν σοι πιστῶς τοιαῦτα.

Χαῖρε, χαρίτων ταμεῖον θείων·
χαῖρε, Τριάδος σεπτῆς πυξίον.

Χαῖρε, σωφροσύνης ἢ στήλη ἢ ἔμψυχος·
χαῖρε, μετανοίας ἢ σάλπιγξ ἢ εὐηχος.

Χαῖρε, ὅτι ὠφθης ἔξοχος ἀληθῶς θαυματουργός·
χαῖρε, ὅτι σὲ ἐδόξασεν οὐρανῷ καὶ γῆ Χριστός.

Χαῖρε, τῶν δαιμόνων διασπάσας τὰς πάγας·
χαῖρε, τῶν μοναζόντων τὰς ἀγέλας εὐφράνας.

Χαῖρε, Χριστοῦ θεράπον μακάριε.
χαῖρε, κρηπίς ὁσίων πανόλβιε.

Χαῖρε, Χριστὸν ὑπὲρ πάντα ποθήσας.
χαῖρε, τὴν γῆν θαυμασίους ὁ κλύσας.

Χαίροις, Νικάνορ ὅσιε.

Σοφιστὴν τῆς κακίας, σχήμασιν ἐν πικίλοις ὀφθέντα
σοι, Σταυροῦ τῷ σημείῳ, ὡς φλογίνη ρομφαία,

σαφῶς, Θεοφόρε, ἔβαλες εὐστοχώτατα, Χριστῷ τῷ παντοκράτορι κραυγάζων εὐχαρίστως οὕτως.

Ἀλληλούϊα.

Ταπεινόφρων καὶ πρᾶος, Θεοφόρε Νικάνορ, ἡσύχιος καὶ ἄκακος ὄντως ἀπεφάνθης ἐξ ἔργων, σοφέ, ὡς προσήκει ὀπαδοῖς τοῦ Παντάνακτος, τοῦ σοὶ νῦν ἐκδιδάσκοντος τοὺς ἅπαντας προσφωνεῖν τοιαῦτα.

Χαῖρε, ὁ μύστης Θεοῦ σοφίας·
χαῖρε, τὸ κλέος τῆς εὐσεβείας.

Χαῖρε, ἱαμάτων ἀκένωτον πέλαγος·
χαῖρε, ὁ ἐν γῆ βιοτεύσας ὡς ἄσαρκος.

Χαῖρε, κάλλος τὸ ἀμήχανον τῆς θεότητος ὄρων·
χαῖρε, θεῖον ἀκροθίνιον τῶν ἐνδόξων ἀσκητῶν.

Χαῖρε, ὅτι εἰσῆλθες εἰς ναὸν πρωτοτόκων·
χαῖρε, ὅτι προσάδεις τῇ Τριάδι τὸν ὕμνον.

Χαῖρε, δεινὸς Βελίαρ ἀντίπαλος.
χαῖρε, στερρὸς τῆς πίστεως πρόβολος.

Χαῖρε, σεπτὸς τοῦ Χριστοῦ μυστιπόλος.
χαῖρε, κλεινῶν πρεσβυτέρων τὸ αὐχος.

Χαίροις, Νικάνορ ὅσιε.

Υπνος τίμιος, Πάτερ, ἐναντίον Κυρίου ὁ θάνατος ὁ σός, μάκαρ, ὠφθη· σοὶ γὰρ τὸ ζῆν ἦν ὄντως ὁ Χριστός, οὗ καὶ τὸν σταυρὸν ἤρας ἐκ νεότητος, Νικάνορ Θεοφώτιστε, αὐτῷ ἀκολουθῶν ἀεὶ καὶ κράζων.

Ἀλληλούϊα.

Φωτοβόλον σε στῦλον Καλλιστράτου ἐπ' ὄρους, τὸν
Κόσμον δαδουχοῦντα, Παμμάκαρ, τεραστίους,
Πάτερ, ὑπὲρ νοῦν, Ἰησοῦς ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ ἔθετο·
πρὸς ὃν σε πρέσβυν προβάλλοντες, βοῶμεν ταῦτα.

Χαῖρε, πυξίς ἀρετῶν παντοίων·
χαῖρε, κλεινὴ θεωρὴ ἀρρήτων.

Χαῖρε, ἀηδῶν τορευτῶς κελαδήσασα·
χαῖρε, χελιδῶν τὸν Χριστὸν ἀνυμνήσασα.

Χαῖρε, σύριγξ ὁ φυσώμενος λεπτῇ αὔρα τοῦ Θεοῦ·
χαῖρε, πάντα τὰ πυργώματα καταρράξας τοῦ
[ἐχθροῦ.

Χαῖρε, ξίφος συγκόπτον τῶν δρακόντων τὰς κάρας·
χαῖρε, χεῖρας ὀσίας πρὸς Χριστὸν ὁ διάρας.

Χαῖρε, φωστήρ ἡλίου λαμπρότερε·
χαῖρε, σοφὴ τοῦ ψεύδους κατήγορε.

Χαῖρε, Χριστοῦ τὸ πολύφορον κλῆμα·
χαῖρε, Σατὰν θριαμβεύσας τὸ πῆμα.

Χαίροις, Νικάνορ ὅσιε.

Χαριτόβρυτος πέλει ἡ τιμία σου κára, Νικάνορ ὀσιώ-
τατε πάτερ, ἰάσεις προχέουσα πιστοῖς καὶ ἐκδει-
ματοῦσα, θεόφρον, ἅπαντας τοὺς μὴ Χριστῷ πιστεῦον-
τας καὶ μὴ εἰδότας αὐτῷ κράξειν.

Ἄλληλούια.

Ψάλλοντές σου, παμμάκαρ, τοὺς ἐνθέους ἀγῶνας,
οὓς ἔτλης ἐν ἀσκήσει, Νικάνορ, ἀνυμνοῦμέν σε
χαρμονικῶς, τὸν ἡμῶν προστάτην καὶ μέγαν πρόμαχον,
ἀπαύστως ἐκβοῶντές σοι ὡς θέμις, θεοφόρε ταῦτα.

Χαῖρε, ἡ ρῶσις τῶν ἀσθενούντων·

χαῖρε, ἡ δόξα τῶν εὐσεβούντων.

Χαῖρε, μοναζόντων κανῶν ἀκριβέστατος·

χαῖρε, Ἐκκλησίας φωστήρ διαυγέστατος.

Χαῖρε, ἕξοχον ἀγλαΐσμα τῶν τιμώντων σε πιστῶς·

χαῖρε, κλέος καὶ ἐντρύφημα εὐσεβῶν ὡς ἀληθῶς.

Χαῖρε, γῆν θαυμασίων προχοαῖς κατακλύζων.

χαῖρε, τῶν ἀντιπάλων πυργοβάρεις κρημνίζων.

Χαῖρε, σεπτὸν τοῦ λόγου ἐκλόγιον·

χαῖρε, μετανοούντων ἐχέγγυον.

Χαῖρε, φρουρὸς σῆς Μονῆς καὶ προστάτης·

χαῖρε, τῶν σῶν οἰκετῶν παραστάτης.

Χαίροις, Νικάνορ ὅσιε.

Ωτρισόλβιε Πάτερ, μοναστῶν ὠραιότης, Νικάνορ ἀγιώ-
τατε μάκαρ, προσδεξάμενος τὴν νῦν πενιχρὰν τῶν
σῶν δούλων προσφορὰν, ῥῦσαι ἅπαντας κινδύνων καὶ
μελλούσης κατακρίσεως, τοὺς σοὶ βοῶντας.

Ἄλληλούϊα.

Καὶ πάλιν τὸ Κοντάκιον.

Τὸν ἐν ὁσίοις θαυμαστὸν θεῖον Νικάνορα,
ἀνευφημήσωμεν πιστοὶ ἐνθέοις ἄσμασι,
τὸν ὡς ἥλιον ἐκλάμψαντα ἐν τῷ κόσμῳ,
καὶ διώξαντα ἀγνοίας τὴν σκοτόμαιναν,
καὶ τὴν ἔπαρσιν δαιμόνων καταρράξαντα,
τούτῳ κράζοντες· Χαίροις, πάτερ τρισόλβιε.

Τέλος καὶ τῷ Θεῷ Δόξα.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ

Ἀποφάσει τῆς Ἐποπτικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς (Πρακτικὸν τῆς 23/1/69) ἅπαντες οἱ Ἱ. Ναοὶ τῆς Χώρας εἰς τοὺς ὁποίους ἀπεστέλλετο ἡ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» δὲν θὰ λαμβάνωσιν εἰς τὸ ἐξῆς φύλλον καθ' ὑποχρέωσιν. Οἱ Πρόεδροι τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Συμβουλίων ἐκάστου Ἱ. Ναοῦ, ἐφ' ὅσον ἐπιθυμοῦν νὰ συνεχισθῇ ἡ ἀποστολὴ διὰ νὰ ἔχωσι τὴν σειρὰν τῶν τόμων τοῦ Περιδικοῦ εἰς τὰς Βιβλιοθήκας τῶν Ἱ. Ναῶν, παρακαλοῦνται νὰ δηλώσωσι τοῦτο ἐγγράφως, συναποστέλλοντες καὶ τὴν ἐξ 100 δραχμῶν ἐτησίαν συνδρομὴν, ὁδὸς Ἰωάννου Γενναδίου, Ἀθῆναι (140), Περιδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Κωνστ. Γ. Μπόνη, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Συμπέσιον Πατέρων. Κλήμεντος πρὸς Κορινθίους Α'. — **Μ. Δ. Στασινοπούλου**, Ἡ Περιπέτεια τῆς Εὐλικρινείας. — **Ἐπίκαιρα**. — **Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου**, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Τὸ ἀληθὲς μεγαλεῖον τῆς πόλεως κατὰ τὸν Ἰωάννην τὸν Χρυσόστομον. — **Μητροπολίτου Διονυσίου Δράμας**, Τὸ Φῶς τῶν ἀνθρώπων. — **Αἰδεσ. Δρος Ἀ. Ἀλεβιζοπούλου**, Ἐνοριακὰ - Ἀνάγκη μιᾶς Θεολογίας τῆς Ἐνορίας. — **Πρεσβυτέρου Κων. Γερασιμοπούλου**, Τὰ αἴτια τοῦ Διαζυγίου. — **Φ.**, Ἀπαντήσεις σὲ λειτουργικὰς, κανονικὰς καὶ ἄλλας ἀπορίες. — **Βασ. Μουστάκη**, Ποίηση καὶ Ἁγία Γραφή. — **ΟΙΚΟΙ**, Τοῦ θεοφόρου πατρὸς ἡμῶν Νικάνορος.

Ἐκ τοῦ Τυπογραφείου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, Ἰασιῶν 1, Ἀθῆναι.